

MONO

GRAFIA

KLUBU TURYSTÓW GÓRSKICH

„KOSÓWKA”

ODDZIAŁU ŁÓDZKIEGO PTTK

im. Jana Czeraszewicza

50 lat

1958 - 2008

ŁÓDŹ KWIECIEŃ 2008

Materiały zebrał i opracował Stanisław Nowicki
Skład komputerowy - Elżbieta Korczak
Grafika okładki - Paweł Suwalski

Spis treści

1	Powstanie Klubu	3
2	Władze Klubu	3
3	Zadania Klubu	4
4	Imprezy turystyczne członków Klubu	5
4.1	Turystyka górską	5
4.2	Turystyka krajoznawcza	9
5	Imprezy ogólnodostępne organizowane przez Klub	13
5.1	Rajdy Łysogóry – Jesień	13
5.2	Rajdy im. A. Siemiradzkiego „Wujcia”	15
5.3	Rajd „Powitanie Wiosny”	16
5.4	XIII Złot Klubów Górskich i Alpinistycznych	16
5.5	Rajd „Mikołajkowy”	17
6	Inne formy działalności	17
6.1	Działalność szkoleniowa	17
6.2	Prelekcje i odczyty	17
6.3	Imprezy dla „ducha”	19
7	Złoty klubowe	20
8	Współpraca turystyczna z zagranicą	22
9	Członkowie Klubu Turystów Górskich „Kosówka”	23
9.1	Prezysi klubu wg kolejności działania	23
9.1.1	Aleksander Siemiradzki	23
9.1.2	Marek Trombski	23
9.1.3	Adam Chyżewski	23
9.1.4	Grzegorz Ulman	24
9.1.5	Romuald Zieliński	24
9.1.6	Lechosław Fularski	24
9.1.7	Stanisław Nowicki	25
9.1.8	Elżbieta Korczak	26
9.2	Zasłużeni członkowie „Kosówki”	26
9.2.1	Telesława Fijałkowska	26
9.2.2	Stanisław Filarski	26
9.2.3	Wanda Fularska	26
9.2.4	Jolanta Grońska	26
9.2.5	Iwona Hoeflich	27
9.2.6	Wanda Kaczmarska	27
9.2.7	Andrzej Lesiński	27
9.2.8	Maria Lisowska	27
9.2.9	Eleonora Nowicka	27
9.2.10	Janina Maciejewska	28
9.2.11	Witold Opasewicz	28
9.2.12	Włodzimierz Rakowiecki	28
9.2.13	Barbara Stolarczyk	28
9.2.14	Adam Sulikowski	28
9.2.15	Paweł Suwalski	29
9.2.16	Zbigniew Ścibiorek	29
9.2.17	Janina Brycht-Zimowska	29
9.2.18	Andrzej Zimowski	29
9.3	Wyróżnieni członkowie Klubu	30
9.4	Zmarli członkowie Klubu	30
9.5	Odznaczenia członków Klubu	30
9.5.1	Odznaczenia dla Klubu	31
9.5.2	Odznaczenia dla członków Klubu za działalność na rzecz turystyki	31
9.5.2.1	Wyróżnienia klubowe	31
9.5.3	Członkowie Klubu – Przodownicy Górskiej Odznaki Turystycznej GOT	32
10	Kosówka w mediach	33
11	Kronika klubowa	33
12	Zarząd Oddziału Łódzkiego PTTK im. Jana Czeraszkiwicza	34

1 Powstanie Klubu

Klub Turystów Górskich „Kosówka” (nazwa dodana w 1976 r.) powstał z inicjatywy działaczy Komisji Turystyki Górskiej Łódzkiego Oddziału PTTK 12 kwietnia 1958 roku.

W tym dniu na spotkaniu, które zgromadziło 50 osób wybrano pierwszy Zarząd Klubu (załącznik 1). Prezesem został Aleksander Siemiradzki – faktyczny inicjator założenia Klubu – członek Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego.

Klub powstał jako pierwsza tego typu jednostka organizacyjna Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego w Polsce.

Do dnia dzisiejszego działają w Klubie i szerzej w turystyce – członkowie założyciele Klubu tj.:

- Wanda Fularska
- Iwona Hoeflich
- Eleonora Nowicka (Przybylska)
- Stanisław Nowicki.

2 Władze Klubu

W jubileuszowym 2008 roku – w pięćdziesięciolecie powstania i działalności Klubu Turystów Górskich „Kosówka” przypada 25 kadencja władz Klubu, wybrana na Walnym Zgromadzeniu w dniu 1 grudnia 2005 roku w składzie:

Prezes Zarządu	- Adam Chyżewski
I Wiceprezes	- Janina Zimowska
II Wiceprezes	- Stanisław Nowicki
Sekretarz	- Teresa Arciszewska
Skarbnik	- Zofia Molenda
Członkowie Zarządu	- Krystyna Kowalska
	- Wojciech Detyniecki
	Komisja Rewizyjna:
Przewodnicząca	- Telesława Fijałkowska
Członkowie	- Kamila Grodzka Suwalska
	- Romuald Zieliński

Składy osobowe poszczególnych kadencji przedstawia załącznik nr 1.

Prezesami Zarządów Klubu w latach 1958 – 2008 byli:

Aleksander Siemiradzki	w latach	1958 – 1966 oraz 1970 – 1972
Marek Trombski	w latach	1966 – 1970
Adam Chyżewski	w latach	1972 – 1974 oraz 2005 – 2008
Grzegorz Ulman	w latach	1974 – 1977
Romuald Zieliński	w latach	1977 – 1982
Lechosław Fularski	w latach	1982 – 1993
Stanisław Nowicki	w latach	1993 – 1999
Elżbieta Korczak	w latach	1999 – 2005

Przewodniczącymi Komisji Rewizyjnych w minionym pięćdziesięcioleciu byli:

Wanda Fularska	w latach	1958 – 1959
Bogumił Mianowski	w latach	1959 – 1961
Halina Skątecka	w latach	1961 – 1963
Iwona Hoeflich	w latach	1963 – 1966 oraz 1968 – 1970
Aleksander Siemiradzki	w latach	1966 – 1968
Włodzimierz Bartczak	w latach	1970 – 1972
Jolanta Grońska	w latach	1972 – 1986
Eleonora Nowicka	w latach	1986 – 1999 oraz 2002 – 2003

Telesława Fijałkowska   w latach   1999 – 2002 oraz 2005 – 2008
Romuald Zieliński   w latach   2003 – 2005

To właśnie Prezesi Zarządów Klubu przyczynili się w sposób niezaprzeczalny do rozwoju i osiągnięć Klubu. Wspomagali ich w pracy pozostali członkowie, którzy we władzach Klubu uczestniczyli w wielu kadencjach. Ich obecność w zarządzie i komisji rewizyjnej pozwoliła na bezkonfliktową realizację zadań klubowych przez 50 lat działalności turystycznej.

Wykaz członków Klubu uczestniczących we władzach, w co najmniej pięciu kadencjach:

a) Zarządu

Lechosław Fularski	11 kadencji
Stanisław Nowicki	11 kadencji
Elżbieta Korczak	11 kadencji
Romuald Zieliński	10 kadencji
Adam Chyżewski	9 kadencji
Aleksander Siemiradzki	9 kadencji
Stanisław Wierzbowski	9 kadencji
Janina Zimowska (Brycht)	8 kadencji
Włodzimierz Rakowiecki	8 kadencji
Maria Lisowska	7 kadencji
Iwona Hoeflich	6 kadencji
Tatiana Pawłowicz	6 kadencji
Adam Sulikowski	6 kadencji
Telesława Fijałkowska	5 kadencji
Zbigniew Marszałek	5 kadencji
Witold Opasewicz	5 kadencji
Marek Trombski	5 kadencji
Krystyna Żurek	5 kadencji

b) Komisji Rewizyjnej

Eleonora Nowicka	11 kadencji
Tatiana Pawłowicz	10 kadencji
Jolanta Grońska	7 kadencji
Czesław Wilk	7 kadencji
Iwona Hoeflich	6 kadencji

3 Zadania Klubu

Zadaniem Klubu jest realizacja zadań PTTK w zakresie turystyki, a w szczególności:

- zespolenie miłośników gór celem krzewienia idei turystyki górskiej i kultury turystycznej.
- szerzenie umiłowania gór w szerokim zakresie
- ochrona przyrody górskiej i zabytków kultury
- stałe pogłębianie wiedzy o górach
- współdziałanie za pośrednictwem Zarządu Oddziału z władzami PTTK, organami państwowymi i gospodarczymi zainteresowanymi szerzeniem turystyki górskiej oraz ochroną przyrody górskiej i opieką nad zabytkami.

W początkowym okresie Klub nie posiadał regulaminu ani wytycznych dla swojej działalności – jego członkowie po prostu zaczęli wspólnie organizować wycieczki górskie dla siebie oraz prowadzić akcję szkoleniowo-odczytową wewnątrz Klubu. Dopiero w późniejszym okresie tj. w roku 1963 powstał regulamin działalności Klubu, stopniowo modyfikowany i aktualną jego formę (zatwierdzoną w 2003 r.) przedstawia załącznik nr 2.

Jednak to nie regulaminy decydowały o rozwoju i działalności Klubu, ale jego członkowie – mieszkańcy wielkiej aglomeracji przemysłowej Łodzi i okolic – zakochani w górach, choć tak daleko od nich mieszkający, szukający prawdziwej przyjaźni wśród ludzi gór, a w szczególności wśród członków Klubu. We wspólnych wyprawach – małych i dużych, łatwych i trudnych – widzieli sens uprawiania turystyki, jako odskoczni od codziennego, w tamtych latach jakże szarego, życia.

4 Imprezy turystyczne członków Klubu

Działalność Klubu, to przede wszystkim uprawianie turystyki górskiej, ale nie tylko. W swej działalności członkowie Klubu uprawiają również turystykę krajoznawczą i to zarówno krajową jak i zagraniczną.

Klub, który rozpoczął swą działalność od wycieczek w Góry Świętokrzyskie i Beskidy, śmiało zaczął organizować swoje wyprawy coraz dalej i coraz wyżej. Najpierw były to Tatry Polskie i Słowackie, później Karpaty Rumuńskie, Piryn, Riła, Rodopy w Bułgarii, Alpy Julijskie, Alpy Włoskie, Francuskie, Szwajcarskie, Austriackie i wreszcie Himalaje i Andy. A na Ukrainie Karpaty Wschodnie – Gorgany i Czarnohora. Każda z tych wypraw przynosiła coraz większe przeżycia, kształtowała charakter uczestników i uczyła pokory do gór, ale przede wszystkim cementowała więzi z Klubem, tworzyła prawdziwą przyjaźń i rodzinną atmosferę. Dzięki niej Klub żyje i rozwija się ku zadowoleniu jego członków.

4.1 Turystyka górska

W latach 1958 – 2008 członkowie Klubu wzięli udział w niżej wymienionych zlotach, obozach i wycieczkach:

GÓRSKIE KRAJOWE PIESZE			
Lp.	Lokalizacja	Ilość imprez	Udział członków Klubu
1)	Tatry Polskie	46	484
2)	Beskidy Zachodnie	66	884
3)	Beskidy Wschodnie	18	198
4)	Sudety	32	309
5)	Góry Świętokrzyskie	78	1368
6)	obozy narciarskie	18	414
Łącznie w górach polskich		258	3657
GÓRSKIE ZAGRANICZNE			
Lp.	Lokalizacja	Ilość imprez	Udział członków Klubu
1)	Alpy Julijskie (Słowenia)	3	41
2)	Alpy Karynckie (Austria)	4	88
3)	Alpy Wysokie (Francja, Szwajcaria)	5	76
4)	Andy	1	20
5)	góry czeskie	6	115
6)	Dolomity (Włochy)	2	22
7)	Karpaty Wschodnie - Rumunia	2	48
8)	Karpaty Wschodnie - Ukraina	3	43
9)	Himalaje	3	34
10)	Mała i Wielka Fatra (Słowacja)	4	74
11)	Piryn, Riła i Rodopy (Bułgaria)	8	84
12)	Tatry Słowackie	26	245
Łącznie zagraniczne		67	890
Razem		325	4547

Imprezy górskie krajowe w 80% były organizowane przez członków „KOSÓWKI”. W nielicznych przypadkach korzystano z usług biur podróży, ale tylko w zakresie organizacji noclegów i podróży i zawsze wg programu klubowego, dlatego do organizacji i realizacji tych imprez członkowie Klubu przygotowywali się bardzo starannie. Dotyczy to przede wszystkim kierowników wypraw, którzy musieli działać w innych warunkach niż panujące w górach polskich.

W okresie minionych 50 lat członkowie Klubu spędzili w górach dużo czasu i wiele przeżyć utrwaliło się w pamięci, ale zawsze z wielkim sentymentem wraca się do tych pierwszych kroków w turystyce górskiej. Nie można zapomnieć otwarcia I Zlotu w Młodej Horze (Beskidy Zachodnie) w 1958 roku, gdy lało jak z cebra, było zimno, a namioty pływały, albo zlotu w Bieszczadach w Berehach Górnych (obecna nazwa to Brzegi Górne) w 1960 r. w miejscu istniejącej tu kiedyś wsi. Już samo dotarcie z Łodzi do tego miejsca położonego między Połoninami Wetlińską i Caryńską było dużym wyczynem. Dwudziestoczwierogodzinna podróż z pięcioma przesiadkami do Ustrzyk Górnych, a potem kilkanaście kilometrów piechotą z bagażem na plecach, a było co dźwigać – namioty, siekiery, saperki, żywność na 2 tygodnie i rozebrana na części kuchnia polowa. Do dziś pamiętamy te jagody w nieograniczonej ilości i żmije, które można było tam spotkać, w tych wyludnionych wówczas okolicach. Trzeba przypomnieć dzisiejszym turystom, że wtedy w Bieszczadach nie było obwodnicy, nie było szlaków ani dróg czy mostów, ani żadnej bazy noclegowej.

Z późniejszych zlotów czy obozów górskich pozostały w pamięci wędrowki w Tatrach ścieżkami znaczone kopczykami lub zupełnie nieoznakowanymi (dziś już niestety niedostępne dla turystów) na Halę Pyszniańską, do Wąwozu Kraków czy niektóre z najwyższych szczytów. Nie zapomni się też przygód z czasów kursów wspinaczkowych organizowanych przez Klub. Wszystkie te formy uprawiania turystyki zaowocowały wyprawami w najwyższe góry Europy, Ameryki czy świata – Alpy, Andy i Himalaje.

Niemożliwe jest opisanie wszystkich imprez i wypraw tak krajowych jak i zagranicznych. Z konieczności zatem podam w krótkim zarysie niektóre z nich, te które wpłynęły na ukształtowanie tożsamości Klubu i zachowały się na zawsze w pamięci.

WYBRANE WYPRAWY GÓRSKIE

A) KARPATY RUMUŃSKIE - ROK 1977

Była to pierwsza zagraniczna (dalej niż w góry słowackie i czeskie) trampingowa wyprawa klubowa zorganizowana przez Adama Chyżewskiego. Uczestniczyło w niej 38 osób. Do penetracji wybrano trzy regiony turystyczne:

- pasmo Gór Rodniańskich
- powulkaniczne Kelimeny
- szlak cerkwi mołdawskich w okolicy Suczawy.

Wyprawa spełniła oczekiwania uczestników oraz wypełniła zakładane cele. W pełni potwierdziła się umiejętność rozwiązywania przez członków KOSÓWKI spraw bytowych. Wędrowki w innych warunkach niż te, które są w górach polskich, uzmysłowiły uczestnikom wyprawy konieczność osvajania się z terenem nieznakowanym i trudnym. Duża różnorodność wrażeń i doświadczeń pozwoliła każdemu spojrzeć z szerszej perspektywy na swoje górskie i turystyczne doświadczenia, co niewątpliwie owocowało w późniejszych wyprawach. Duże wrażenie wywarły na uczestnikach imprezy zabytkowe cerkwie pokryte freskami na zewnętrznych ścianach oraz zachowane ślady dawnych wpływów polskich w Mołdawii. W pamięci pozostała też duża życzliwość tamtejszej ludności i wrażenia jakby czas zatrzymał się tutaj co najmniej pół wieku temu. (Adam Chyżewski. Biuletyn ZW PTTK w Łodzi; Wędrownik 1987 Nr VI/312/87)

B) GÓRY BUŁGARII

W 1983 roku Klub zorganizował pierwszą, a w 1984 drugą i trzecią wyprawę trampingową w rejon Riły i Pirynu oraz krajoznawczą po Bułgarii. Pierwszą i drugą wyprawę zorganizował Przemysław Wojciechowski, a trzecią Grzegorz Ulman. W tych trzech wyjazdach uczestniczyło ponad 100 osób.

Podobne wyprawy w latach: 1985, 1986 i 1988 zorganizował Stanisław Nowicki z Zakładowego Oddział PTTK Wólczanka w Łodzi, w których to wyprawach wzięło udział 22 członków „Kosówki”.

W górach Bułgarii klubowicze odbyli wiele ciekawych wycieczek górskich, zdobywając między innymi najwyższe szczyty Riły – Musałę (2925 m n.p.m.) i Maliowicę oraz Pirynu – Vichren (2914 m n.p.m.). W 1983 r. uczestnicy wyprawy zgodnie orzekli, że najładniejsza wycieczka to przejście od kompleksu turystycznego Maliowica przez szczyt Maliowicy (2730 m n.p.m.), Damgę (2670 m n.p.m.), zejście do Siedmiu Jezior Rilskich (2306 m n.p.m.) i powrót do obozu.

Druga wyprawa (1984 r.) zaczęła się pechowo – kilkugodzinny postój na granicy węgiersko-rumuńskiej (niechlubna norma tamtych czasów) spowodował, że na drugi brzeg Dunaju przeprawiono się następnego dnia po spędzeniu nocy w autokarze. I znowu pech, obsługa promu (zapomniano „dać w łapę”) nie podłożyła belki przy zjeździe z promu i autokar zawadził o nabrzeże uszkadzając tył pojazdu. „Nauka nie poszła w las” i w warsztacie w Widinie poza opłatą przygotowano „suweniry” w postaci kawy i papierosów i już dość szybko wyprawa mogła ruszyć „na podbój gór”. Zatrzymano się na kempingu w Gowedarci, skąd następnego dnia przez szczyt Maliowicy zaczęto schodzić, a w zasadzie „zjeżdżać „ po bardzo stromym zboczach – na szczęście trawiasto-kamiennym. Kompletnie wyczerpani na miękkich nogach (skutki kilkudniowej jazdy autokarem) uczestnicy dotarli na kemping w Rilskim Monastyrze. Po dziennym odpoczynku, w czasie którego uczestnicy imprezy zwiedzili pięknie położony Monastyr Rilski (1147 m n.p.m.) z X wieku, perłę architektury bułgarskiej i ośrodek kultury chrześcijańskiej i narodowej oraz urocze miasteczko Melnik, rozbito (na dziko) namioty nad rzeką Struma (był to najbardziej uroczny nocleg w Bułgarii). Następnego nocleg był już na kempingu w Bandericy (rejon Pirynu) (1810 m n.p.m.), skąd wyruszone na szczyt Vihrenu. I znów pech nie opuszczał uczestników wycieczki. W drodze zaczął padać deszcz, a pod szczytem lało na dobre. Grupa zdobyła szczyt i ostrożnie – bo ślisko- zeszła do schroniska pod Vihrenem i po krótkim odpoczynku dotarła do obozu i mokrych namiotów. Kompletnie przemoczeni, ale – jeden łyk Pliski (a może dwa) pozwolił wrócić do normy. Szybko opuszczono góry, by nad Morzem Czarnym rozkoszować się kąpielą i wygrzewać się na słońcu.

W wyjazdach 1985, 1986, 1988 na wycieczki górskie w każdym roku przeznaczano jeden tydzień, a pozostały czas na zwiedzanie wielu zabytków i pięknych miast Bułgarii. We wszystkich wyżej wymienionych wyprawach zwiedzono: Sofię, Płowdiw, Velikie Tyrnowo (wcześniej stolica Bułgarii), Nesebyr (starożytna Mesembria) i inne miasta. Twierdze Widin i Belogradczik, a także „Ropotamo” – Bułgarski Park Narodowy nad Morzem Czarnym i rezerwat „Kamienny Las” niedaleko Warny.

W drodze powrotnej zwiedzano Bukareszt lub Cluj Napocę w Rumunii, na Węgrzech Debreczyn i Eger, a na Słowacji Koszyce i Presov.

C) HIMALAJE 1986 rok

Pierwsza wyprawa klubowa w Himalaje (były jeszcze dalsze) zorganizowana przez Zbigniewa Ścibiorka trwała od 12 marca do 25 kwietnia. Przygotowania do wyprawy zajęły kilka miesięcy. Na miejscu w Pokharze 24 osobowa grupa podzieliła się na trzy podgrupy uwzględniając fizyczne możliwości uczestników. Najsilniejsza – licząca 9 osób przeszła trasę wokół Annapurn przez przełęcz Thorung La (5416 m n.p.m.), druga – 11-osobowa doszła do Annapurna Base Camp (4090 m n.p.m.), a trzecia czteroosobowa do Miktinath (3800 m n.p.m.). Trekking trwał 15 dni i męska, najsilniejsza grupa, która korzystała z pomocy 4 kulisów, pokonała trasę 300 km, z czego 32 km przejechała samochodem ciężarowym. Poza działalnością górską w bogatym pro-

gramie wyprawy znalazło się zwiedzanie wielu zabytków Nepalu i Indii, a także krótki pobyt w Singapurze i Malezji. Dobre przygotowanie w kraju, doskonała koleżeńska atmosfera i duże zdyscyplinowanie uczestników oraz sprzyjające warunki atmosferyczne pozwoliły zrealizować zarówno cele górskie jak i krajoznawcze. Podczas wyprawy przebyto 21400 km samolotem, będąc w podróży 26 godz.; 2100 km pociągiem w ciągu 39 godz. oraz 1450 km autobusem przez 43 godz. /Zbigniew Ścibiorek, *Biuletyn ZW PTTK w Łodzi*, 1987 r. Nr VI/312/87/

D) ANDY 1988 rok

Jedną z najciekawszych, a zarazem trudniejszych była wyprawa turystyczna w Andy, która odbyła się w 55 rocznicę wyprawy Witolda Ostrowskiego i 30 rocznicę powstania Klubu. Kierownikiem imprezy był Zbigniew Ścibiorek.

Celem wyprawy było zdobycie Aconcagui (6959 m n.p.m.), najwyższego szczytu Ameryki. W imprezie wzięło udział 20 uczestników, w tym 6 kobiet – średnia wieku wynosiła 41 lat. Wyprawa została starannie przygotowana zarówno pod względem kondycyjnym jak i wyposażona w sprzęt i ciepłą odzież. Akcje górskie prowadzono w dwóch obszarach. Pierwszy to rejon Ramady. Obóz rozbito u podnóża pasma na wysokości 3800 m n.p.m. Szczyt Ramady (6400m n.p.m.) zdobyli Bolesław Usielski i Waldemar Zieliński. Drugi obszar, to rejon Aconcagui. Szczytu nie zdobyto, ale dwóch uczestników (zdobywcy Ramady) dotarło na wysokość 6800, dwóch na 6400 a 12 osób na 6000 m n.p.m. Załamanie pogody nie pozwoliło na zdobycie szczytu, czekanie na poprawę pogody nie wchodziło w rachubę, tym bardziej, że uczestnikom wyprawy zaczęły dokuczać huraganowe wiatry. Zaczynano też odczuwać skutki przebywania przez dłuższy czas w rozrzedzonym powietrzu, przy bardzo dużej różnicy temperatur (+30°C w dzień do -20 w nocy). Należy zaznaczyć, że wobec braku dostępności map w tym czasie, posługiwano się szkicami terenu sporządzonymi przed półwieczem przez Witolda Ostrowskiego.

Poza działalnością górską uczestnicy wyprawy zwiedzili wiele zabytkowych miejsc (spory odcinek Ameryki Południowej) Argentyny, Chile, Boliwii i Peru. Niezapomniane wrażenia pozostawiły w pamięci uczestników m.in. podróż szlakiem twierdz inkaskich, podróż koleją trans andyjską na wysokości ok. 4000 m n.p.m. (dzieło naszego rodaka E. Malinowskiego), czy też przeprawa przez zatokę jeziora Titicaca (najwyżej położonego na świecie żeglownego jeziora 3820 m n.p.m.). Zwiedzano też zabytkowe miasta jak np. Arica, La Paz, Cuzco czy też ruiny legendarnego miasta Machu Picchu. Uczestnicy odbyli też wiele wzruszających spotkań z Polonią argentyńską i polskimi misjonarzami pracującymi w niezwykle trudnych warunkach.

Wyprawa trwała 65 dni – przebyto: samolotami, pociągami i autobusami trasę około 40000 km w ciągu 230 godz. /Krzysztof Groński, *Biuletyn Okolicznościowy Klubu Turystów Górskich „Kosówka”*, 1998 r./

E) ALPY FRANCUSKIE 1993 rok

Na przełomie czerwca i lipca Zbigniew Ścibiorek zorganizował kolejną wyprawę klubową w Alpy Francuskie z podstawowym celem wejścia na Mont Blanc (4687 m n.p.m.). Namioty zostały rozbite na campingu Mer de Glace w Chamonix. Przy słonecznej pogodzie i dobrych komunikatach meteorologicznych ruszyła grupa „twardzieli” na najwyższy szczyt Europy. Niestety, nagle załamanie pogody, burza śnieżna z silnymi wyładowaniami atmosferycznymi przekreśliła możliwość zdobycia szczytu. Było trudno, ale dotychczasowe doświadczenie w poruszaniu się w górach pozwoliło uniknąć wypadków. Jedna z grup zdążyła zejść od schroniska du Goûter (3817 m n.p.m.) do Chamonix jeszcze przed zasypaniem śniegiem drogi powrotnej. Druga grupa, która dotarła aż do schroniska Vallota (4362 m n.p.m.) po długim oczekiwaniu na poprawę pogody musiała schodzić drogą przez lodowiec wskazywaną światłem helikoptera (bez raków zejście nie byłoby możliwe). Przy skrajnym wyczerpaniu po wielu godzinach przedzierania się przez zasypy śnieżne grupie udało się wrócić na camping. Znowu zwyciężyły góry. Marzenia o zdobyciu Mont Blanc należało odłożyć do następnego wyjazdu. Ale wyprawa trwała dalej. Uczestnicy przenieśli się do Zermatu, nad którym króluje Maternhorn (4478 m n.p.m.).

Ścieżką turystyczną grupa doszła do schroniska Belweder (3260 m n.p.m.). Piękne widoki, ale pogoda niepewna, więc trzeba było wracać do obozu. /Janina Zimowska, „Mont Blanc – niespełnione marzenia”, *Biuletyn Okolicznościowy Klubu Turystów Górskich „Kosówka”*, 1998 r./

F) ALPY AUSTRIACKIE

W latach 1999, 2000, 2001 i 2004 Romek Zieliński zorganizował wyjazdy w Alpy Austriackie do Karyntii z wypadem w Dolomity w 2004 roku. Noclegi zorganizowane były w Hotelu Górskim na zboczu Gerlitzten w rejonie Villach oraz w pensjonacie Sobieski w miejscowości St. Stefan u podnóża Gailtaler Alpen. Z uwagi na duże odległości i wysokość gór przyjęto zasadę: wyjazd kolejką w górę, chodzenie po górach, a schodzenie pieszo w dół albo zjazd kolejką z różnych niższych wysokości w zależności od kondycji fizycznej uczestników.

Wędrowano w następujących obszarach:

- Villacher Alpen – szczyt Dobratsch (2168 m n.p.m.)
- Rejon Goldeck – ze szczytem 2142 m n.p.m.
- Karawanken – ze szczytem Dreileandereck 1500 m n.p.m. stanowiącym granicę trzech państw Austrii, Włoch i Słowenii
- Gurktaler Alpen – ze szczytami Wollaner Nock (2145 m n.p.m.), Kaiserberg (2055 m n.p.m.), Priedrof (1963 m n.p.m.)
- Glockner Gruppe – przejazd piękną wysokoalpejską drogą
- Ankogel Gruppe – ze szczytem Arlscharte (2250 m n.p.m.)
- Reissek Gruppe – szczyty o wysokościach ponad 2900 m n.p.m. (z uwagi na zalegający śnieg nie próbowano wejść na szczyt)
- Nassfeld – granica z Dolomitami włoskimi
- Hoche Goldberg Gruppe – ze szczytem Schareck (3122 m n.p.m.).

Po wędrowkach górskich uczestnicy korzystali z kąpieli termalnych w Villach lub Bad Kleinkirchheim, nabierając sił do dalszych wycieczek, a było gdzie chodzić, gdyż szlaków górskich o różnym stopniu trudności jest w Karyntii prawie 400 km. Są to szlaki widokowo piękne, a uroku dodają krajobrazy z licznymi wąwozami np. Garnitzenklamm w rejonie Hermagor, jeziorami, po których kursują statki, a woda w niektórych z nich dochodzi do +28°C (Jezioro Pressegg obok Hermagoru).

Obok wędrowek górskich poznano też wiele pięknych miast i miasteczek jak: Klagenfurt, Villach, Spittal nad Drawą, Gemund, Heiligenblut, a także Linz nad Dunajem. Poznano wiele zabytkowych zamków jak: Hochosterwitz, Landskron (w ruinie) i klasztorów: St. Paul im Lavanttal, Maria Saal i benedyktyński w Melku.

W czterech wyjazdach do Karyntii wzięły udział 144 osoby w tym 95 członków Klubu, część zaproszonych na wycieczkę osób wstąpiło do Klubu, a przyczyniła się do tego doskonała atmosfera i koleżeństwo wśród uczestników wyjazdu.

4.2 Turystyka krajoznawcza

Choć KOSÓWKA jest klubem górskim nie tylko z nazwy, na co wskazują wcześniej podane tabele z wypraw krajowych i zagranicznych, jego członkowie uprawiają również turystykę krajoznawczą i na tym polu Klub ma niemałe osiągnięcia w poznaniu i odkrywaniu piękna przyrody i kultury, historii i zabytków kraju rodzinnego, a także w poznaniu innych kultur i obyczajów w świecie. Ale i w tych imprezach nie zapomina się o górach. Zawsze znajdzie się czas i miejsce na wypady w góry, jak np. w Hiszpanii – w Pireneje czy też pasmo Sierra Nevada, jak w Grecji – w masyw Parnasu czy Olimpu, we Włoszech – na Etnę i w Dolomity, czy też w Szkocji na Ben Nevis, a w Egipcie – na Górę Synaj. A ileż wrażeń pozostawiło osiągnięcie i przekroczenie Koła Polarnego; dotarcie do Nordkapp w Norwegii. W Klubie przyjął się zwyczaj, że w wyprawach górskich musi się znaleźć czas na krajoznawstwo, a w wyprawach krajoznawczych muszą być akcenty górskie.

Szerokie zainteresowanie członków Klubu poznawaniem świata, a przede wszystkim własnego kraju spowodowało, że turystyka krajoznawcza (obok fascynacji górami) rozwinęła się w Klubie na wielką skalę. Podróżowano wzdłuż i wszerz Polski stopniowo wymazując „białe plamy” nieodkrytych jeszcze miejsc związanych z historią, kulturą i sztuką narodową.

Odwiedzano miejsca związane z pamięcią – tą tragiczną i tą szczęśliwą – dla losów Polski. Odwiedzano także miejsca związane z wielkimi Polakami (jak: Papież Jan Paweł II, marszałek Józef Piłsudski, Tadeusz Kościuszko, Jan III Sobieski, Adam Mickiewicz, Henryk Sienkiewicz, Mikołaj Kopernik, Bolesław Chrobry, Kazimierz Wielki) i innymi wielkimi ludźmi zasłużonymi dla Polski i świata.

Odwiedzano muzea: te wielkie i te mniejsze – regionalne, skanseny i pomniki przyrody. zachwycono się architekturą zamków, pałaców, dworów, klasztorów i kościołów – ich wyposażeniem i zbiorami o nieocenionej wartości. Odwiedzono prawie wszystkie Polskie Parki Narodowe począwszy od Wolińskiego po Bieszczadzki, od Białowieskiego po Karkonoski, a również Bory Tucholskie, Kanał Elbląski, Żuławy, Puszcę Piską, Roztocze, Jurę Krakowsko-Częstochowską itd. Niektóre z nich odwiedzano wielokrotnie.

Bardzo dużo różnych miejsc i obiektów poznano, ale wiele jeszcze zostało do odwiedzenia, dlatego Klub w dalszym ciągu będzie realizował działalność turystyczną zgodnie z życzeniami jego członków – „ma na to następne 50 lat”. A dotychczasowe osiągnięcia niech potwierdzą podane niżej liczby z odbytych podróży turystycznych zarówno krajowych jak i zagranicznych.

WYCIECZKI KRAJOWE			
Lp.	Rodzaj	Ilość imprez	Udział członków Klubu
1)	przyrodnicze	21	486
2)	rajdy, biwaki, obozy w terenie	65	867
3)	wycieczki krajoznawcze	77	1325
Łącznie krajowe		163	2678
WYCIECZKI ZAGRANICZNE			
Lp.	Lokalizacja	Ilość imprez	Udział członków Klubu
1)	Anglia, Szkocja, Irlandia	1	17
2)	Austria, d. Jugosławia, Chorwacja	2	46
3)	Beneluksu kraje	1	16
4)	Czechy	23	464
5)	Chiny	1	12
6)	Egipt, Izrael	3	15
7)	Francja	2	39
8)	Grecja	1	26
9)	Hiszpania	1	23
10)	Litwa (Wilno)	1	29
11)	Niemcy + Saksonia Szwajcarska	8	124
12)	St. Petersburg	1	15
13)	Skandynawia: Norwegia, Szwecja, Finlandia, Dania	1	22
14)	Słowacja	12	212
15)	Tajlandia	3	9
16)	Ukraina (Lwów i okolica, Kijów, Krym)	2	53
17)	Włochy z Sycylią	6	96
18)	Węgry	4	108
Łącznie zagraniczne		71	1326
Razem krajoznawcze		234	4004

Wyżej przedstawione liczby dotyczą tylko członków Klubu – zaproszeni na te imprezy goście stanowili 20 – 50% uczestników. Należy zaznaczyć, że osoby obce zasilaty później Klub - zadowoleni z imprezy jak i miłej atmosfery panującej wśród uczestników wycieczek.

WYBRANE WYPRAWY TURYSTYCZNE

Z uwagi na bardzo dużą liczbę wycieczek podane zostaną niżej tylko niektóre z nich przedstawiające państwa dość odległe od siebie i różniące się krajobrazem, kulturą i zwyczajami mieszkańców.

A) HISZPANIA 1989 rok

Kierownikiem wyprawy został Stanisław Nowicki. Wyprawę trampingową zorganizowano w czerwcu pod auspicjami Zarządu Wojewódzkiego PTTK w Łodzi, który wykorzystując swoje znajomości i wpływy załatwił wszystkim swoim uczestnikom paszporty i wize do Niemiec, Francji i Hiszpanii. Takie to były czasy, że otrzymanie przez indywidualną osobę paszportu do krajów zachodnich zależało od woli urzędnika z biura spraw wewnętrznych. To nie wszystko, dewiz uczestnikom nie przydzielono, a jednocześnie obowiązywał zakaz obrotu walutami zachodnimi, posiadanie dewiz było warunkiem otrzymania wizjazdowych!

Mimo tych trudności udało się „załatwić” (czytaj wykombinować) walutę zachodnią – można było zatem wyruszyć w podróż. Jeszcze tylko na granicy niemiecko-niemieckiej szukano wśród bagaży i namiotów uciekinierów z NRD – nie znaleziono – i żelazna kurtyna została przekroczona. Szybki przejazd przez Niemcy Zachodnie i zaczyna się zwiedzanie: Reims, Paryża, Chartres i Lourdes. W Paryżu w różnych grupach zaliczono muzea: w Luwrze i impresjonistów, wzgórze Montmartre z kościołem Sacre Coeur, Pola Marsowe z wieżą Eifela, Katedrę Notre Dame, kaplicę Sainte Chappelle, Kościół Inwalidów z grobem Napoleona oraz Ośrodek Duszpasterstwa Polskiego we Francji. W Lourdes uczestnicy zaznaczyli swą obecność śpiewem Czarnej Madonny (przed rytualną kąpielą). Dalsza droga wiodła przez Pireneje – wybrano drogę krótszą, ale bardzo trudną – co wywołało sensację wśród straży granicznej. Powitanie było niezwykle serdeczne, po czym .... Uczestnicy co prędzej zjechali w dół do Saragossy – przyczyna – nie wszyscy mieli dostateczną ilość dewiz, na zaplanowany czas pobytu. Po zwiedzeniu katedry La Seo, Bazyliki Nuestra Señora del Pilar z freskami Goyi i ratusza – droga prowadziła do Madrytu. (kamping pod Madrytem).

W Madrycie zwiedzono wiele obiektów i ich wnętrz, a przede wszystkim: Muzeum Prado (dzieła Velasqueza, El Greco, Goyi, Rubensa, Tycjana). Podziwiano piękno architektury madryckiej tj. gmach Cortezów, pałac Królewski, katedra San Isidro, kościół San Francisco El Grande, a także piękne fontanny (de La Cibeles, Neptuna itd.) Z Madrytu robiono wypadki – zwiedzono Escorial, dawną siedzibę królewską położoną w górach Sierra de Guadarama. W górach tych w Dolinie Poległych podziwiano wykutą w skale bazylikę o długości 262 m. zwiedzono Segowię z akweduktem rzymskim z II w, Avillę ze średniowiecznymi murami (XI w). z Madrytu droga prowadziła do Kordoby, po drodze zwiedzono Toledo m.in. obejrzano najważniejszy obraz El Greco – „Pogrzeb Hrabiego Orgaza” (1586 r.) i piękną katedrę.

Kordoba – Sewilla – Granada to najpiękniejszy odcinek trasy hiszpańskiej. Poruszano się śladami trzech kultur i trzech religii. Podziwiano wiele wspaniałych zabytków arabskiej i europejskiej sztuki budowlanej. Meczet Omajjadów w Kordobie, Alkazar w Sewilli, Alhambrę w Granadzie, wiele katedr, kościołów, klasztorów i obiektów świeckich. Z pięknych parków i ogrodów największe wrażenie zrobił ogród Generalife przy Alhambrze. W Sewilli część uczestników obejrzało walkę byków (nie wszystkim się to przedstawienie podobało). Z Granady wybrano się w góry Sierra Nevada. Przyjemne było wędrowanie po śniegu – chłodząc się po upałach panujących na dole.

Następne miasto, to Barcelona. Tu podziwiano dzieła znanego architekta Gaudiego: będący jeszcze w budowie kościół Sagrada Familia, domy mieszkalne oraz arcyciekawy park Guel. Zwiedzono kopię karaweli „Santa Maria” Krzysztofa Kolumba oraz wspaniale położony 60 km od Barcelony w Górach Monserat klasztor z Czarną Madonną. Szybko kończy się pobyt w Hiszpanii, ale po drodze do Francji zwiedzono jeszcze muzeum Salvadora Dali w Figueros.

Po dwóch dniach odpoczynku w uroczym miasteczku Argeles sur Mer nad Morzem Śródziemnym we Francji. Dalsza droga przebiegała przez Lion i Norymbergę, a w Łodzi żal, że to już koniec wyprawy. W miesięcznej wyprawie wzięło udział 23 klubowiczów i zaproszeni goście.

B) GRECJA 1993 rok

Miesięczną wyprawę trampingową do Grecji (od 27 sierpnia) zorganizował i poprowadził Adam Chyżewski. Z powodu trwającej wojny w dawnej Jugosławii i zdarzających się napadach na turystów w Rumunii – trasa do Grecji prowadziła przez Czechy, Austrię i Włochy. Krótki, ale intensywny w zwiedzaniu pobyt w Wenecji rozpoczął jedną z ciekawszych wypraw do antycznego świata na południu Europy. Po drodze do Brindisi odwiedzono Loreto – ważne miejsce pielgrzymek we Włoszech. Nie można było nie odwiedzić położonego nieco niżej Bazyliki cmentarza wojennego, na którym spoczywa 1080 polskich żołnierzy II Korpusu gen. Władysława Andersa – poległych w 1945 roku w czasie wyzwolenia Ankony.

Podróż promem z Brindisi do Patras (z powrotem z Igoumenitsa) mimo 18 godzin przejazdu upłynęła w spokoju i pozwalała na oglądanie wybrzeża oraz wysp znanych z Odysei Homera.

Na Peloponezie zwiedzano: rozległe ruiny Olimpii wraz z ciekawym muzeum archeologicznym – w Epidauros jeden z najważniejszych zabytków Grecji antycznej, starożytny Teatr oraz ruiny twierdzy Agamemnona w Mykenach. Przez Kanał Koryncki przyjechano do Rafiny, gdzie rozbito namioty na kempingu (na 6 dni). Z Rafiny dojeżdżano do Aten, w którym to mieście w różnych grupach zwiedzano liczne zabytki z Akropolem na czele. Parę dni przeznaczono na poznanie antycznych obiektów w mieście, a uzupełnieniem było odwiedzenie muzeów w tym Narodowego Muzeum Archeologicznego.

Dobrym pomysłem był wyjazd kolejką na wzgórze Likavitos, na którym przy lodach i mrożonej kawie można było podziwiać całe Ateny z góry, a niezapomnianym wrażeniem pozostało obejrzenie późnym wieczorem na Akropolu spektaklu pod nazwą Światło i Dźwięk. Część uczestników wybrało też inny wariant zwiedzania, udając się na wyspy: Delos i Mykonos.

Z Rafiny na kemping w miejscowości Itea droga prowadziła przez Maraton. Następnego dnia wybrano się na wzgórze Parnasu, ale dopiero zwiedzanie Delfów pozostawiło na uczestnikach niezatarte wrażenie. Dalszy ciąg wyprawy to jazda na północ do Platamonas (uroczego miasteczka), a stąd dwudniowa wyprawa na Górę Olimp (2917 m n.p.m.). Pozostała część uczestników zwiedzała miasteczko i okolice. Z Platamonas uczestnicy jadą do Meteorów, tyle się nasłuchali o klasztorach zawieszonych na szczytach skalnych, że czym prędzej chcieli te osobliwości obejrzeć. I nie zawiedli się, bo to był wspaniały widok, a zwiedzanie ich było wielką atrakcją. Z Meteorów droga przez góry Pindos prowadziła do Igoumenitsa – ale na trasie uczestnicy zwiedzili miasteczko Joanina z cytadelą Frourio (Alego Paszy). Z Brindisi w drodze powrotnej do kraju uczestnicy wyprawy zatrzymują się w cudownym i zabytkowym miasteczku Lanciano, po czym jadą na nocleg koło Rimini. Stąd następnego dnia robią wypad do San Marino – na zwiedzanie i na zakupy. Droga z Rimini prowadziła do Wiednia (1 dzień zwiedzania) i do Polski. W wyprawie wzięło udział 39 osób – wszyscy bardzo zadowoleni i pełni wrażeń. Grecja okazała się pięknym i przyjaznym krajem, a słońce towarzyszyło uczestnikom od początku do końca wyprawy.

C) SKANDYNAWIA 1994 rok

Wędrował Klub po zachodniej i południowej Europie, ale nie było go na północnych jej krańcach. Dlatego Zbigniew Ścibiorek zorganizował i poprowadził wyprawę trampingową do krajów skandynawskich trwającą od 2 do 30 lipca. W wyprawie wzięły udział 34 osoby, z tego członków Klubu było 22.

Po dotarciu do Ystad promem Nieborów przez pierwsze dni zwiedzano: Malmö, Kopenhagę, Helsingor i Göteborg. Po przekroczeniu granicy Szwecji z Norwegią zwiedzono wiele atrakcyjnych obiektów w Oslo – między innymi: Muzeum Kon-Tiki z łodziami wikingów, tratwami Ra I i Ra II, wielki park z rzeźbami Vigelanda, a także skocznię narciarską w Holmenkollen.

W drodze na północ Norwegii zwiedzono olimpijskie obiekty w Lillehammer i Hammar i wjechano w krainę gór i fiordów.

W paśmie górskim Jotunheimen, mimo dużych trudności (szczeliny lodowe – ubezpieczenie linami) zdobyto najwyższy szczyt Norwegii Galdhopiggen (2469 m n.p.m.). Dalsza droga wiodła przez krainę groźnych i pięknych fiordów, a wśród nich Geiranger z wodospadem dzielącym się na siedem potoczków zwanych wodospadem „Siedmiu Sióstr”.

Dalsza podróż prowadziła przez Dombas, Trondheim i Budabua. Okolicę przypominającą trochę tajgę trochę tundrę, a na nich można było zauważyć swobodnie pasące się renifery. Krótko zwiedzano w/w miasta i zatrzymano się na linii „kręgu polarnego” (szerokość pn 66°30’) przy temperaturze +19°C.

W dalszej drodze uczestnicy wyprawy zwiedzili Narwik i odwiedzili dwa cmentarze polskich żołnierzy z Samodzielnej Brygady Strzelców Podhalańskich (dowódca Zygmunt Bohusz-Szysko) poległych w walkach o Narwik w maju 1940 r. W zadumie złożono kwiaty i zapalono znicze.

Dalsza trasa prowadziła przez okolicę coraz uboższą w roślinność, widać było tylko niską trawę, mech i kamienie, zatem cel wyprawy Nordkapp coraz bliżej. Wreszcie jest – tak opisuje ten moment i całą wyprawę uczestnik imprezy A. Zimowski w artykule „Nordkapp 94” w *Biuletynie okolicznościowym Klubu Turystów Górskich „Kosówka”* z 1998 r.:

„Poniedziałek 18 lipca godz. 18⁰⁰. Nordkapp to wysunięty w morze kawał ostrego przyłądka opadający ku powierzchni wody prawie prostopadłymi poszarpanymi zboczami o wysokości ponad 300 m. jest chłodno, zaledwie +9°C, silny wiatr od bieguna – mgła.”

Po dwóch godzinach powrót nocnym promem przez fiordy i stolicę Laponii Karasjok na kemping w Koutekeino – miejsce to zapamiętano jako bezowocną walkę z rojami komarów.

Po przejechaniu Finlandii zatrzymano się w Kirunie (Szwecja). Tutaj zwiedzono słynne kopalnie żelaza i zgodnie z zasadą klubową, że nawet w wyprawach krajoznawczych należy zdobyć szczyt wysokich gór – próbowano wejść na najwyższy szczyt Szwecji – Kebnekeise (2117 m n.p.m.). Niestety nie udało się – droga była bardzo długa – 18 km od kempingu do schroniska, a od tego miejsca 1400 m do góry po lodowcu, śniegu i przez wodne potoki przy słabo oznakowanych szlakach, ale i tak zdobyto niższe szczyty masywu Kebnekeise, co poprawiło humory uczestników. Jednak na szczycie głównym i tak pozostał ślad „Kosówki” – czwórka członków Klubu: Regina Niczypor-Przygocka, Elżbieta i Andrzej Wielgopolanowie i Zbigniew Bestecki wylądowali „na szczycie” przy pomocy helikoptera (oczywiście odpłatnie). Ale zejście pieszo i dojście do kempingu trwało kilkanaście godzin i z przygodami (liczne potoki trudne do przejścia). Na szczęście zmierzch nie ograniczał czasu przejścia, bo był to okres „białych nocy” i słońce nie zachodziło wcale. Z Kiruny przez Sundsvall, Upsalę i Sigtunę (pierwszą stolicę Szwecji) uczestnicy dotarli do Sztokholmu, a po zwiedzeniu miasta promem przepłynęli do Gdańska. Na promie wspomniano przebytą trasę – piękne fiordy, groźne góry i dziką przyrodę, a także doskonałą atmosferę wśród uczestników wyprawy.

5 Imprezy ogólnodostępne organizowane przez Klub

5.1 Rajdy Łysogóry – Jesień

Od samego początku powstania Klubu jego członkowie nie ograniczali się tylko do uprawiania turystyki we własnym gronie, ale dość wcześnie klub otworzył się dla turystów niezrzeszonych, już bowiem w 1959 roku

zorganizowano rajd w Górach Świętokrzyskich pod nazwą „Łysogóry – Jesień”. Inicjatorem rajdu był Lechosław Fularski. Ideą przewodnią tej imprezy było pożegnanie letniego sezonu turystycznego w wędrówce po górach położonych najbliżej Łodzi przy jednoczesnym poznaniu uroku Ziemi Kieleckiej, jej przyrody, zabytków i bogatej historii. W pierwszym rajdzie w drugiej połowie września wzięło udział 312 uczestników. Dobra organizacja rajdu spowodowała, że w następnych latach liczba uczestników stale rosła, a rekordowym pod tym względem był rok 1973, w którym wzięło udział 1529 osób przy zaangażowaniu w organizacji i obsłudze tego rajdu 43 członków Klubu. Tak duża liczba uczestników rajdu stawiała przed Klubem wielkie wyzwanie w zakresie organizacji tej imprezy. O tym, że egzamin ten członkowie Klubu zdali celująco świadczyła popularność rajdu.

Najpoważniejszym problemem organizacyjnym było przygotowanie noclegów – bowiem baza turystyczna zapewniała tylko 15 – 20% potrzebnych miejsc noclegowych. W tej sytuacji noclegi na sianie czy słomie w stodołach lub wiejskich chatkach były koniecznością, a niejednokrotnie również atrakcją, choć zmuszały uczestników rajdu do dodatkowego obciążenia swych pleców śpiworami lub kocami.

Uporano się też z nienajlepszą komunikacją między Łodzią a Kielcami – organizując pociąg rajdowy. W ostatnich latach problemy te już nie występowały, gdyż w rajdach brało udział coraz mniej osób i aktualnie organizacji rajdu zaprzestano. Cechą charakterystyczną rajdu był wysoki udział młodzieży. O ile w pierwszych rajdach udział młodzieży nie przekraczał 40% to w późniejszym okresie wzrastał osiągając 90% – głównie uczniów ze szkół województwa łódzkiego. W organizacji rajdów wprowadzano wiele nowych pomysłów mających na celu ich uatrakcyjnienie jak i lepsze samopoczucie uczestników i tak:

- organizowano konkursy wiedzy obejmującej historię, geografę, topografię, kulturę, ochronę środowiska na obszarze, na którym organizowano rajdu,
  - oceniano przygotowanie turystyczne (wyposażenie i zachowanie się na trasie),
  - nagradzano trzy najlepsze drużyny na każdej trasie, a najlepsza drużyna zdobywała „Puchar Rajdu”,
  - organizowano punkt weryfikacyjny zdobytych punktów na GOT i OTP,
  - organizowane wspólne spotkania uczestników rajdu przy ogniskach z występami rajdowiczów,
  - organizowano obsługę medyczną dla uczestników rajdu.
- Dobra organizacja rajdów to zasługa działaczy naszego Klubu. Ich pełna zapala i społeczna praca przyczyniła się do tego, że w 40-tu rajdach w latach 1959 – 1998 udział wzięło 33540 uczestników – zaś w obsłudze tych rajdów zaangażowanych było 850 członków Klubu (w tym wielu wielokrotnie).

Kierownikami rajdów w poszczególnych latach byli:

1959-1960	Lechosław Fularski
1961, 1967-69, 1971-80	Stanisław Nowicki
1962, 1970, 1981	Adam Chyżewski
1963	Zbigniew Marszałek
1964	Marek Trombski
1965	Ryszard Kopka
1966	Jędrzej Lelonkiewicz
1982-83, 1998	Romuald Zieliński
1984	Bohdan Andrzejewski
1985-86, 1989-90, 1992	Przemysław Wojciechowski
1987-88	Witold Opasewicz
1991	Zdzisław Hibszer
1993-97	Wanda Świątczak

Cała organizacja rajdu pozostając w rękach członków Klubu, przyczyniła się do poznania własnych możliwości organizatorskich i pozwoliła na organizację następnej ogólnopolskiej imprezy pod nazwą „Rajd im. A. Siemiradzkiego „Wujcia” w Beskidzie Sądeckim.

Członkowie Klubu biorący wielokrotnie udział w obsłudze rajdu podani są w rozdziale 9-tym „Członkowie Klubu „Kosówka”.

W ostatnim 40-tym rajdzie w 1998 r. wzięło udział 7 osób. Klub poniósł stratę. W tej sytuacji Zarząd Klubu zawiesił organizację rajdu, a ponieważ w następnym roku chętnych też nie było – z żalem zrezygnowano z organizacji tej imprezy. A szkoda, bo Góry Świętokrzyskie w jesiennej szacie są piękne, a wędrowanie po nich było samą przyjemnością. Nie można też zapomnieć, że uczestnicy tych rajdów zdobyli kilkadziesiąt tysięcy odznak GOT i OTP. Ale wielka przygoda uczestników rajdu Łysogóry - Jesień nie będzie zapomniana, a to za sprawą odbudowy kapliczki na Bukowej Górze. Inicjatorem odbudowy całkowicie zniszczonej kapliczki był Lechosław Fularski – Prezes Klubu w latach 1982 -1993. Powstanie kapliczki jak głosi jedna z wersji sięga roku 1863 i związana jest z poległym powstańcem.

Pomysł odbudowy kapliczki spotkał się z żywym odzewem kolegów w tym Edmunda Witkowskiego, który był Przewodniczącym Komisji Turystyki Górskiej Łódzkiego Oddziału PTTK.

Odbudowę zorganizowała „Kosówka” pod przewodnictwem L. Fularskiego. Wzięli w niej udział: Zdzisław Hibszler, Andrzej Wielgopolan, Adam Sulikowski, Zofia Zielińska, Romuald Zieliński i Przemysław Wojciechowski. Zebrano fundusze od młodzieży rajdowej i członków Klubu. Konto zasili także: Zarząd Główny PTTK i Łódzkie Oddziały PTTK: im. Jana Czeraszewicza i Polesie.

Na kamieniu kapliczki przytwierdzono tablicę z napisem:

„Na cześć i chwałę Maryi Królowej Gór Świętokrzyskich w 40-lecie Polskiego Towarzystwa Turystyczno- Krajoznawczego z woli Klubu Turystów Górskich „Kosówka” Łódzkiego Oddziału PTTK kapliczkę tę na nowo wzniesiono sumptem miłośników Puszczy Jodłowej – wrzesień 1990”

W uroczystym odsłonięciu i poświęceniu kapliczki w dniu 22 września 1990 roku – w czasie trwania rajdu „Łysogóry – Jesień 90” wzięli udział: Prezes Zarządu głównego PTTK Andrzej Gordon, przedstawiciel Ministerstwa Obrony Narodowej - Bogdan Wilczyński, przedstawiciel Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi – Jacek Danowski, wiceprezes ZW PTTK w Łodzi – Alicja Tomsa, przedstawiciel ZW PTTK w Kielcach – Andrzej Rembowski oraz najbliżsi okoliczni mieszkańcy – dyrektor Szkoły Podstawowej W Psarach – Bogdan Wójcik i proboszcz parafii w Psarach – Ireneusz Zych. Po kilkunastu latach kapliczka ponownie uległa zniszczeniu i ponownie członkowie „Kosówki” pomagali przy jej renowacji. Kapliczkę do dnia dzisiejszego odwiedzają Klubowicze, a ostatnie gromadne odwiedziny odbyły się 17 czerwca 2006 roku – uczestniczyło w tym wyjeździe 42 osoby w tym 36 członków Klubu.

5.2 Rajdy im. A. Siemiradzkiego „Wujcia”

Doświadczenia nabyte przy organizacji rajdów Łysogóry – Jesień przez członków „Kosówki” pozwoliły na organizację następnego corocznego ogólnopolskiego, a potem nawet międzynarodowego rajdu w Beskidzie Sądeckim. Rajd ten zorganizowano dla upamiętnienia założyciela i pierwszego prezesa Klubu Aleksandra Siemiradzkiego zwanego „Wujciem”, a pomysłodawcą był Lechosław Fularski współzałożyciel Klubu. Organizatorami była „Kosówka i Koło nr1 PTTK przy Biurze Projektów Przemysłu Papierniczego, które założył A. Siemiradzki. Aleksander Siemiradzki, powojenny mieszkaniec Łodzi, pochodził z Sądecczyzny – był członkiem PTT od 1933 r. W czasie II wojny światowej był partyzantem AK, walczył w grupie Tatara - I Pułku Strzelców Podhalańskich - Nowy Sącz. Miał pseudonim „Grajek”, bo „graf”, jak sam mówił na ręcznym karabinie maszynowym.

Dzięki staraniom działaczy górskich w Łodzi tablica poświęcona Aleksandrowi Siemiradzkiemu została umieszczona w dniu 12 X 1985 r., w czasie kolejnego rajdu „Wujcia” w Muzeum Historii Turystyki Górskiej, które mieści się obok schroniska im. J. Piłsudskiego pod Jaworzyną Krynicką.

Pierwsze rajdy organizowane były w Beskidzie Sądeckim. Z czasem, gdy poznano już prawie wszystkie szlaki turystyczne na tym terenie, zaczęto wędrować po innych górach tj.: Pieninach, Tatrach, Beskidzie Niskim, Bieszczadach, Beskidzie Śląskim oraz w Małej i Wielkiej Fatrze, Niskich Tatrach w Słowacji, a ostatnie rajdy w Karpatach Wschodnich w rejonie Czarnohory i Gorganów, o których to górach Wujcio często opowiadał na spotkaniach klubowych. W górach tych Aleksander Siemiradzki spędził przed wojną wiele czasu i marzył o ich odwiedzeniu – niestety nie zdążył – zmarł w 1976r.

Obok pięknych wrażeń doznanych w czasie wędrówek po górach uczestnicy rajdu zdobywali punkty na Górską Odznakę Turystyczną (GOT).

W 23 rajdach w latach 1983 – 2005 udział wzięło 1845 uczestników, z tego 442 członków klubu oraz 192 turystów z dawnej Czechosłowacji, a potem Czech i 60 turystów z Niemiec (dawnej NRD). W obsłudze 23 rajdów wzięło udział 64 członków Klubu. W poszczególnych latach kierownikami rajdów byli: Lechosław Fularski od 1983 do 1992 i w 1994, a Stanisław Filarski w 1994 i od 1995 do 2005 roku. Przy organizacji pomagali i bywali kierownikami tras inni członkowie Klubu i Koła nr 1 – m.in.: Adam Arndt, Zbigniew Bestecki, Jolanta Grońska, Ewa Hankiewicz, Elżbieta Korczak, Maria Lisowska, Janina Zimowska, Stanisław Nowicki.

5.3 Rajd „Powitanie Wiosny”

Widząc potrzebę rozwijania miłości do wędrówek wśród najmłodszych postanowiono zorganizować wiosenny rajd w okolicach Łodzi dla młodzieży szkolnej i tak w roku 1992 po raz pierwszy ruszył rajd pod nazwą „Powitanie Wiosny”. Rajd przebiegał w malowniczych okolicach Łodzi przez lasy i zawsze nad mniejszą lub większą rzeczką. Hasłem rajdu było bowiem „Utopienie Marzanny” i z tego względu ogłaszano konkursy na najciekawszą kukłę Marzanny. Przy ognisku wręczano słodkie nagrody, dyplomy dla najciekawszych kukieł i plakietki rajdowe oraz potwierdzenie zdobytych punktów na Odznakę Turystyki Pieszej (OTP). Każdy rajd miał skrupulatnie opracowane trasy, co roku gdzie indziej, co umożliwiało młodzieży poznawanie leśnych okolic Łodzi. W rajdach uczestniczyła młodzież szkolna i harcerze, a także opiekunowie i rodzice uczniów (tych najmłodszych, czasem nawet przedszkolaków). Klub był organizatorem 13 rajdów w latach 1992 – 1998 i 2003 – 2008, w których wzięło udział 2705 uczestników tj. młodszej młodzieży szkolnej pod opieką nauczycieli i rodziców.

W organizacji i obsłudze tych rajdów uczestniczyło 48 członków Klubu. W poszczególnych latach kierownikami rajdu byli:

1992	- Adam Arndt i Lechosław Fularski
1993 – 1997	- Elżbieta Korczak
1998	- Wanda Kaczmarska
2003	- Romuald Zieliński
2004 – 2008	- Włodzimierz Rakowiecki,

A wspomagali ich kierownicy tras: Jerzy Graczyk, Adam Sulikowski, Romuald Zieliński, Stanisław Filarski, Włodzimierz Ciesielczyk i Telesława Fijałkowska, a także Elżbieta Korczak, Halina Rakowiecka i Włodzimierz Rakowiecki.

5.4 XIII Zlot Klubów Górskich i Alpinistycznych

W dniach 10-12 września 1993 roku KTG „Kosówka” była organizatorem zlotu klubów górskich. Miał on miejsce w schronisku w Św. Katarzynie w Górach Świętokrzyskich, a kierownikiem był Jerzy Chojnacki wspomagany przez Wandę Świątczak i Cezarego Ladę. Odbyto szereg wycieczek, w tym na Bukową Górę, odwiedzając Kapliczkę odrestaurowaną Przez „Kosówkę”. 11 września wieczorem odbył się wieczór klubowy, na którym uczestnicy dzielili się wrażeniami z wypraw w góry świata. Przewroczka z wypraw Kosówki w Himalaje, Andy i na wulkany Indonezji przedstawili: Elżbieta Korczak i Krzysztof Groński. Wieczór zakończył się wspólnym śpiewaniem piosenek turystycznych z towarzyszeniem gitary. 12 września nastąpiło zakończenie zlotu i pożegnanie uczestników.

5.5 Rajd „Mikołajkowy”

W dotychczas przeprowadzonych dla młodzieży szkolnej Rajdach „Mikołajkowych” organizatorem był Oddział Łódzki PTTK im. J. Czeraszewicza, a członkowie „Kosówki” wspomagali Oddział w obsłudze imprezy, biorąc udział w prowadzeniu niektórych tras i obsłudze mety rajdu.

W 2007 roku Klub „Kosówka” przejął całkowicie organizację i obsługę kolejnego XV już rajdu, który odbył się 1 grudnia w Lesie Łagiewnickim należącym do aglomeracji łódzkiej.

W rajdzie wzięło udział 430 uczestników – młodzieży z opiekunami i rodzicami.

Kierownikiem rajdu był Włodzimierz Rakowiecki i Wojciech Detyniecki (referat weryfikacyjny OTP), a kierownikami tras byli: Włodzimierz Ciesielczyk, Jerzy Graczyk i Romuald Zieliński. Na mecie uczestnicy otrzymali pamiątkowy znaczek, potwierdzenie punktów na OTP i gorącą herbatę, a w przygotowanym ognisku mogli upiec kielbaski, które otrzymali w ramach poczęstunku.

6 Inne formy działalności

6.1 Działalność szkoleniowa

Góry są piękne, ale i niebezpieczne dlatego też w klubie organizowano cykliczne szkolenia w zakresie: udzielania pierwszej pomocy, topografii gór, umiejętności poruszania się w górach (szczególnie wysokich), teoretyczne i praktyczne ćwiczenia w skałkach Kroczyckich i Tatrach. Zdobyto doświadczenie i umiejętność posługiwania się: liną, rakami i czekanem. Te szkolenia przydały się bardzo w późniejszych wyprawach w góry wysokie.

Wykaz tematów szkoleń

Lp.	Temat szkolenia	Ilość	
		Kursów	Uczestników
1	Udzielanie pierwszej pomocy	7	316
2	Topografia gór	14	720
3	Teoria wspinaczki wysokogórskiej	5	180
4	Ćwiczenia praktyczne w skałkach	6	150
5	Obozy wspinaczkowe w Tatrach	4	80
	Razem	36	1446

Szkolenie w zakresie udzielania pierwszej pomocy przeprowadzali nasi koledzy – lekarze tj. Jacek Danowski, Zofia Keppe, Eugeniusz Małafiej i Marek Pawlak. Wykładowcami i instruktorami szkoleń skałkowych i w Tatrach byli alpiniści z Klubu Wysokogórskiego oraz nasi koledzy: Adam Chyżewski, Władysław Manduk, Henryk Nadziakiewicz i Marek Trombski.

6.2 Prelekcje i odczyty

Jedną z cech, ale bardzo ważną w działalności „Kosówki”, są stałe spotkania klubowiczów wypełnione prelekcjami z odbytych wypraw i wycieczek, ilustrowane zdjęciami, przezroczami lub filmami. Z prelekcjami występują też osoby spoza klubu – uczestnicy egzotycznych i profesjonalnych wypraw. Spotkania te gromadziły zawsze pełną salę widzów, także ludzi spoza klubu (wielu z nich zasililo później szeregi Klubu).

Rozmiar, tematykę i zakres prelekcji obrazuje tabela.

Lp.	Temat	Liczba	
		Prelekcji	Uczestników
1.	Ochrona Przyrody –Parki Narodowe itp.	23	718
2.	Wypadki w górach – lawiny, pogoda	8	428
3.	Etyka i kultura w górach	5	240
4.	Wyprawy górskie	81	4620
	a) krajowe		
	b) zagraniczne		
	<u>Europa:</u>	62	2705
	Alpy, Riła, Piryn, Rodopy, Pireneje, Sierra Newada, Tatry Słowackie, Karkonosze, góry w Czechach, góry Norwegii, Szkocji, Turcji, Karpaty Wschodnie: Rumunia i Ukraina (Czarnohora, Gorgany)	13	782
	<u>Azja – Himalaje</u>	3	180
	<u>Afryka – Atlas, Kilimandżaro</u>	2	126
	<u>Ameryka Północna – Alaska, Zachodnie Wybrzeże</u>	1	84
<u>Ameryka Południowa – Andy</u>	1	72	
<u>Nowa Zelandia</u>			
5.	Wyjazdy krajoznawcze	61	2996
	a) krajowe	39	1965
	b) zagraniczne		
	<u>Europa:</u>		
	Austria, Anglia, Bułgaria, Chorwacja, Grecja, Francja, Hiszpania, Irlandia, Niemcy, Portugalia, Rosja, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szkocja, Turcja, Węgry, Włochy, Ukraina		
	<u>Afryka:</u>	7	428
	Egipt, Kenia, Libia, Tunezja, Maroko		
	<u>Ameryka Północna:</u>	4	266
	Arizona, Parki Narodowe USA, Nowy Meksyk		
	<u>Ameryka Południowa</u>	2	130
Argentyna, Chile, Patagonia, Peru			
<u>Ameryka Środkowa:</u>	1	64	
Gwatemala			
<u>Azja:</u>	21	1106	
Birma, Chiny, Indie, Indonezja, Izrael, Kambodża, Laos, Malezja, Nepal, Singapur, Sri Lanca, Syria, Tajlandia, Tybet, Wietnam			
6.	Historia	1	68
	a) Taternictwo w dawnych latach		
	b) O Polskim Towarzystwie Tatrzańskim i Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym	3	150
	c) O Tatrzańskim Ochotniczym Pogotowiu Ratunkowym	4	204
7.	O ludziach gór Tytus Chałubiński, Mieczysław Karłowicz, Jan Kasprowicz, Mieczysław Orłowicz, ks. Józef Stolarczyk, Mariusz Zaruski	5	142
8.	O działaczach KTG „Kosówka” Aleksander Siemiradzki, Mieczysław Gajewicz, Stanisław Wierzbowski, Władysław Manduk, Kazimierz Hempel, Tatiana Pawłowicz, Lechosław Fularski	6	320
Razem		353	17794

Lista członków Klubu prowadzących prelekcje jest bardzo długa, a do najczęściej występujących należeli: Adam Chyżewski, Ewa Hankiewicz, Witold Gawroński, Wiesława i Leszek Ornałowicz, Włodzimierz Rakowiecki i Adam Sulikowski.

6.3 Imprezy dla „ducha”

Od pierwszych wędrówek górskich i krajoznawczych wśród klubowiczów zawiązywały się serdeczne stosunki koleżeńskie i przyjaźnie, a to pewnie dlatego, że panowała na tych imprezach wzajemna życzliwość i ciepła atmosfera. Ta przyjazna atmosfera wśród uczestników wycieczek wynikała również z tego, że członkowie Klubu od początku jego powstania starali się jak najczęściej ze sobą widywać, szczególnie w okresie jesienno-zimowym. Przeczuli, że tworzy się coś dla nich atrakcyjnego, a jednocześnie coś miłego i sympatycznego, chcieli w tym „dziele” uczestniczyć. Nie zawiedli się – powstał Klub, który w 2008 roku obchodzi 50-lecie swego istnienia.

Ale początki nie były łatwe, PTTK w Łodzi dysponował w tamtych czasach *jedną* salą, która musiała obsługiwać inne kluby i komisje turystyczne.

Uradzono zatem w Klubie, że spotkania będą się odbywały w .....prywatnych mieszkaniach; a to u Wujcia – A. Siemiradzkiego, a to u Tatiany Pawłowicz w wielkiej kuchni bądź u Zosi i Leona Wojciechowskich itp. Spotykano się też w kawiarenkach (Agawa, Irena) lub w herbaciarni (Teinka). Na tych spotkaniach tworzyła się prawdziwa przyjaźń i autentyczna atmosfera rodzinna, którą stworzył od pierwszych dni założyciel i pierwszy prezes Klubu Aleksander Siemiradzki nazywany „Wujciem” w dowód uznania i szacunku przez młodych klubowiczów. A tak naprawdę tym młodym był „Wujcio” – był pierwszym wędrownikiem, pierwszym tancerzem i śpiewakiem, a także organizatorem pierwszych zabaw.

A Klub stale zwiększał swą liczebność i już nie wystarczyły prywatne mieszkania, a PTTK w Łodzi ciągle borykał się z ciasnotą pomieszczeń. Wtedy Klubowicze: Zdzisław Hibszer i Romek Zieliński „załatwili” w swoich zakładach pracy „światlice” – jednak nie na długo (obowiązywały wtedy zasady zabezpieczenia zakładów przed „obcymi”). Dopiero Iza Chyżewska na długie lata „załatwiła” u dyrektora Zakładu Sieci Ciepłej w Łodzi dużą salę. Wtedy zaczęła się rozwijać działalność umownie zwana artystyczno-rozrywkową. Kontynuowano ją już w pełni w salach pałacyku pozyskanego przez PTTK w Łodzi w roku 1985 tj. 27 lat po powstaniu Klubu.

Klub „Kosówka” to grono ludzi o różnych zdolnościach i charakterach: jedni potrafią pięknie śpiewać, drudzy recytować poezję, a jeszcze inni ujawniają talenty literackie, plastyczne czy organizatorskie. I dlatego Klub mógł aranżować różnego rodzaju atrakcje o charakterze kulturalno-rozrywkowym.

Były więc:

- wieczory poetyckie przy świecach. Recytowano wybrane poezje m. in. Takich poetów jak: Adam Asnyk, Jan Kasprówicz, Wincenty Pol czy też współczesnych: Jana Długosza, Stanisława Nędzy-Kubińca, przy odpowiednio dobranej muzyce o motywach górskich. Przygotowanie i wykonanie: Adam Chyżewski, Eleonora Nowicka, Marzena Chojnacka i Elżbieta Korczak.

- wieczory poświęcone utworom muzycznym Karola Szymanowskiego i Mieczysława Karłowicza

- spotkania z piosenkami i muzyką góralską

- wieczorne „bajania” w gwarze góralskiej: anegdot i dowcipów góralskich – tych delikatnych i tych „ciętych” - rozweselających uczestników spotkań do łez (niezastąpiona Basia Stolarczyk i Romek Zieliński).

O Michale Bałuckim też się nie zapominało, gdy rozbrzmiewała pieśń „Dla Chleba” inaczej „Góralu czy Ci nie żal”.

Były też zabawy i bale na zakończenie każdego letniego sezonu turystycznego – początkowo w miesiącu listopadzie w świetlicy Zakładu Sieci Ciepłej w Łodzi, a później, gdy klub mógł korzystać z pomieszczeń pałacyku na Wigury bale organizowano w karnawale z „wielkim rozmachem” (oczywiście w ramach możliwości Klubu). Każdy bal miał swoje hasło, do którego dobierano dekoracje sal i przygotowywano stroje wg własnego pomysłu (nieliczni korzystali z natchnienia w magazynach teatrów – też były ładne).

Przy organizacji balów ujawniły się różne talenty wśród członków Klubu. W pierwszym okresie działalności Klubu swoje umiejętności poetyckie ujawnił Wiesław Preiss, z okazji obchodów 15-lecia Klubu przejmując stronę literacką opracowania tekstów piosenek i ballad. Później przygotowywał teksty piosenek na każdy bal. Niestety zmarł przedwcześnie, ale w pamięci klubowiczów żyje – choćby za sprawą śpiewanych jego piosenek i dowcipnej „Ballady o Klubie Turystów”.

W późniejszym już okresie (od 1996 r.) rolę „Barda Klubu” przejął Andrzej Zimowski – swoje talenty ujawnił m. in. tworząc „Kabarecik Kosóweczka” – był autorem tekstów: piosenek i ballad o Klubie i reżyserem spektaklu, który po raz pierwszy odbył się z okazji obchodów 40-lecia Klubu w schronisku na Polanie Chochołowskiej. Występ był tak udany, że Kabarecik na stałe zagościł na corocznych balach klubowych – był także na 45-leciu działalności klubowej w Międzygórzu i na pewno nie zabraknie go na obchodach 50-lecia Klubu „Kosówka” w Ryrtrze w 2008 roku. Stali wykonawcy w „Kosóweczce” to: piosenkarze: Krystyna Wesołowska, Telesława Fijałkowska, Regina Niczypor-Przygocka, Romuald Zieliński; gitarzyści: Krystyna Reut-Kowalska i Zbigniew Bestecki, narrator – Janina Zimowska i oczywiście szef zespołu Andrzej Zimowski. Należy również wspomnieć, że na obchodach 15-lecia Klubu wystąpił męski chór klubowy pod nazwą „Juhasik”. Doskonale zgrany wystąpił jeszcze na kilku balach, po czym przeszedł na „wcześniejszą emeryturę”, a szkoda, bo prezentował się doskonale. W chórze śpiewali: W. Bartczak, J. Olczyk, Olek (syn) Siemiradzki, W. Opasewicz, Cz. Szadkowski, W. Preiss, R. Zieliński i R. Żurek. Jak już wspomniano, każdy bal miał swoją oprawę plastyczną. Pierwszą plastyczką w Klubie była Basia Stolarczyk, wspomagała ją Jola Grońska, a nad całością imprezy czuwała Tatiana Pawłowicz (reżyser), która sprawowała funkcję „Królowej Balu”. Od 1975 roku pomysłodawcą i wykonawcą dekoracji plastycznych na każdy bal był zawsze Paweł Suwalski. W pałacyku na Wigury corocznie aranżował wystrój trzech sal odpowiednio do treści hasła balu. Dekoracje zawsze były piękne, często satyryczne i na pewno będą też takie na balu pod hasłem „50 LAT MINĘŁO”.

Przygotowanie kabareczku i wystrój plastyczny na każdy bal wymagało dużej pomysłowości i wiele godzin społecznej pracy twórców, dlatego też efekty tej pracy zawsze były wysoko oceniane przez klubowiczów i zaproszonych gości, tym bardziej, że hasła balów nie były tuzinkowe np.: Bal Retro(1975), Bal w Ambasadzie (1976), Kosówka u Zeusa (1994), Kosówka w Cyrku (1996), Kosówka w Taborze Cygańskim (1997), Kosówka w Soplicowie (2000), Kosówka u Belzebuba (2001), Kosówka u Piratów (2002), Kosówka na Dzikim Zachodzie (2003), Kosówka na Śladach Stasia i Nel (2004) itd..Hasłem balu w roku jubileuszowym jest „50 LAT MINĘŁO” Rok kalendarzowy kończy się w Kosówce Wigilią Klubową i tak jak w każdej rodzinie przy łamaniu się opłatkiem członkowie Klubu życzą sobie m.in. dalszych wojaży (tam, gdzie jeszcze ich nie było), a św. Mikołaj (Romek Zieliński) w towarzystwie aniołków rozdaje prezenty i zachęca do śpiewania kolęd. A śpiewy są nie tylko donośne, ale i piękne, a to za sprawą Krysi Wesołowskiej i Krysi Reut-Kowalskiej (gitara).

Zawsze śpiewa się kolędę góralską „Oj maluśki, maluśki” – solo Krysi Wesołowska, a refren cała sala. Jest miło, atmosfera niezwykle serdeczna.

A Sylwester organizowany jest w górach i przeważnie w schronisku; czy to w Samotni (Sudety), na Polanie Chochołowskiej (Tatry), na Klimczoku (Beskidy), czy też w Cisnej (Bieszczady) lub na Słowacji (Niskie Tatry). Rok 2008 został powitany na Polanie Chochołowskiej (już drugi raz w tym miejscu) na rozpoczęcie roku jubileuszowego 50 lat „Kosówki” przez 36 członków Klubu i zaproszonych gości (9 osób).

Sylwestry w górach z nartami najczęściej organizowali: Marysia Lisowska, Elżbieta Korczak i Romek Zieliński.

7 Złoty klubowe

Do tradycji klubowej należą Złoty Jubileuszowe, które odbywają się cyklicznie co 5 lat. Dotychczas odbyło się 9 złotych w niżej podanych miejscach:

5-lecie	Św. Katarzyna (Łysogóry)	20 – 21 IV 1963
10-lecie	Bodzentyn (Góry Świętokrzyskie)	20 – 21 IV 1968
15-lecie	Sandomierz	28 IV – 1 V 1973
20-lecie	Polana Chochołowska (Tatry)	2 – 6 VI 1978
25-lecie	Kalatówki, Dolina Pięciu Stawów Polskich (Tatry)	4 – 12 VI 1983
30-lecie	Andrzejówka (Sudety)	29 V – 5 VI 1988
35-lecie	Podlesice (Skałki Kroczyckie)	1 – 3 V 1993
40-lecie	Polana Chochołowska (Tatry)	6 – 14 VI 1998
45-lecie	Międzygórze (Kotlina Kłodzka)	14 – 22 VI 2003

50-lecie odbędzie się w Rytrze w Beskidzie Sądeckim w terminie 7 – 15 VI 2008 roku.

Złoty jubileuszowe są okazją do:

- podsumowania działalności klubowej za miniony okres
- dokonania oceny działaczy klubowych i wręczenie im podziękowań za pracę dla Klubu.

Podziękowania członkom Klubu wyrażają się w postaci wręczenia przyznanych:

- odznaczeń, dyplomów, pism pochwalnych i innych wyróżnień przyznanych przez władze centralne i oddziałowe PTTK oraz władze Klubu i inne organizacje.

W złotych biorą udział prawie wszyscy członkowie Klubu oraz byli członkowie mieszkający poza Łodzią, a także za granicą. W spotkaniach tych brali także udział przedstawiciele centralnych i lokalnych władz PTTK oraz prasa i zaproszeni goście. I tak:

W obchodach 5-lecia klubu wzięli udział: Wiceprezes Zarządu Głównego PTTK kol. Janusz Przeździecki, Prezes Zarządu Okręgu Kieleckiego PTTK Ł. Kumor i Wiceprezes E. Wołoszyn, Prezes Zarządu Okręgu Lubelskiego PTTK kol. M Misztal oraz przedstawiciel Przewodników Tatrzańskich kol. T. Stajch.

W zlocie na 20-lecie Klubu gościliśmy przedstawiciela Przewodników Tatrzańskich kol. Hannę Marusarz oraz chorążego polskiej ekipy olimpijskiej w Squaw Valley p. Józefa Karpiela, zawodnika w kombinacji norweskiej. W spotkaniu na 25-lecie Klubu wziął udział Honorowy Przewodniczący Komisji Turystyki Górskiej ZG PTTK kol. Władysław Krygowski Członek Honorowy PTTK i naszego klubu.

W zlocie na 30-lecie Klubu wzięli udział: Wiceprezes Wałbrzyskiego Zarządu Wojewódzkiego PTTK kol. J. Borucki oraz Wiceprezes Zarządu Oddziału w Sosnowcu kol. J. Folołka. Ponadto Klub otrzymał listy gratulacyjne: od Prezesa Zarządu Głównego PTTK kol. Andrzeja Gordona i od Honorowego Przewodniczącego Komisji Turystyki Górskiej ZG PTTK kol. Władysław Krygowskiego Członka Honorowego PTTK oraz od Komisji Historii i Tradycji ZG PTTK. Klub otrzymał również serdeczne życzenia od Ewy i Indrischa Prusa przedstawicieli Czeskiego Związku Turystycznego.

W obchodach 40-lecia Klubu wzięli udział: Prezes Zarządu Głównego PTTK kol. Janusz Zdebski, Członek Honorowy PTTK Władysław Stendera (którego imię nosi schronisko na Hali Łabowskiej) oraz zaproszeni goście: p. Jolanta Flach – redaktorka „Tygodnika Podhalańskiego” oraz Władysław Habit – przewodnik Tatrzański, który na początku lat 60-tych „wodził” młodych członków Klubu po tatrzańskich perciach. Serdeczne pozdrowienia i życzenia dalszych wypraw w góry nadesłał redaktor naczelny „Wierchów” p. Wiesław Wójcik.

W spotkaniu z okazji 45-lecia Klubu udział wzięli: przedstawiciel ZG PTTK Marek Staffa i Przewodniczący Podkomisji Klubów Górskich kol. Zbyszek Rudnicki. Klub otrzymał również list gratulacyjny od Przewodniczącego Komisji Turystyki Górskiej ZG PTTK.

W czasie zlotów jubileuszowych organizowane są wycieczki górskie i krajoznawcze oraz spotkania towarzyskie. W czasie spotkań odbywają się różnego rodzaju prelekcje poparte slajdami oraz występy artystyczne przygotowane przez członków Klubu (opisane w rozdz. 6 p.3). oprócz własnych występów na spotkania te zapraszane są także regionalne zespoły muzyczne i tak na obchodach 20-lecia Klubu wystąpił zespół „Maśniaków” z Kościeliska, z okazji 40-lecia Klubu zespół góralski z Krzeptówek, a na 45-lecie Klubu ludowy zespół z Wilkanowic (koło Międzygórza, gdzie odbywał się zlot).

Przy „żywej” muzyce klubowicze i zaproszeni goście świetnie się bawią i czekają następne 5 lat na kolejny jubileusz, a póki co bawią się na wspólnych Sylwestrach w górach i balach karnawałowych.

8 Współpraca turystyczna z zagranicą

W 1970 roku Klub nawiązał kontakty z Czeskim Związkiem Turystów (Česky Svaz Turistu) oraz T.J. Sokol. Kontakty te ku obopólnemu zadowoleniu trwały przez wiele lat – niestety zakończyły się z chwilą śmierci w 2000 roku przyjaciela i członka honorowego „Kosówki” Vaclava Rinna – przedstawiciela Č.S.T. i „Sokola”.

Wielu klubowiczów brało udział w imprezach turystycznych organizowanych przez Czechów, w tym w bardzo ciekawej imprezie „Československy Kwadrant” tj. trwającym 25 lat rajdzie wokół Czechosłowacji, przy założeniu 35-50 km marszu dziennie.

W Czechach na wycieczkach górskich poznaliśmy takie góry jak: Karkonosze, rejon Szumawy, Góry Orlickie, Novohradskie itd., a w wycieczkach krajoznawczych wiele ciekawych przyrodniczych miejsc jak: Skałki Skalnego Mesta, „Adrbach”, Broumowske Steny, Českí Raj, Małoskalsko czy też piękne pałace i zamki jak: Hluboka, Českí Krumlov, Karlstejn, Konopiste. Wiele czasu poświęcono na zwiedzanie miast i miasteczek, w których podziwiano zabytkowe budowle i muzea (Praga, Brno, Českie Budejovice, Hradec Kralove, Znojmo itd. itd.).

Z kolei ponad 300 Czechów poznało polskie góry od Bieszczad przez Beskidy i Tatry po Sudety. Kilkakrotnie wzięli udział w rajdach: „Łysogóry- Jesień” i „Wujcia” w Beskidach i Tatrach. W przyjazdach krajoznawczych do Polski poznali Mazury i Pomorze oraz takie miasta jak warszawę, Kraków, Łódź, Krynicy, Zakopane oraz wysłuchali koncertu w Żelazowej Woli. Ze strony czeskiej współpracowali z klubem „Kosówki” Indrich Prusa i Vaclav Rinn przedstawiciele Č.S.T., a ze strony Klubu w początkowym okresie Aleksander Siemiradzki i Jan Marusik, a kontynuowali je Andrzej Lesiński, Przemysław Wojciechowski i Romuald Zieliński.

Współpraca z Czechami była bardzo przyjacielska i owocna. W efekcie 6 członków Klubu: L. Fularski, A. Lesiński, J. Marusik, S. Nowicki, W. Opasewicz i R. Zieliński otrzymało pamiątkowe odznaki „100-lecia Turystyki w Československu” przyznanych przez Českí Svaz Turistu w roku 1989, a Vaclav Rinn został Honorowym Członkiem Klubu „Kosówka”.

W 1981 roku nawiązano kontakty z turystami z Niemieckiej Akademii Nauk w Berlinie i podtrzymywano je przez wiele lat, także po zjednoczeniu Niemiec w 1990 r.

Członkowie z „Kosówki” poznali wiele rejonów niemieckich wędrując od Rudaw przez Szwajcarię Saksońską aż po Rugię. Dobrze też poznali Berlin i jego okolice, a także Brandenburgię i Meklemburgię. Z kolei turyści niemieccy zaczęli turystykę w Polsce od uczestnictwa w rajdach „Wujcia” w Beskidzie Sądeckim. Później wędrowali i poznawali Pieniny (z atrakcyjnym dla nich spływem Dunajcem), Sudety, Beskid Śląski i Żywiecki, a także wielokrotnie odwiedzali Tatry, które bardzo sobie upodobałi, a Bieszczady zachwyciły ich swoją dzikością.

Wielokrotne wędrowanie po polskich górach pozwoliło 100 uczestnikom z Niemiec zdobyć Górską Odznakę Turystyczną w stopniu brązowym, a 18 z nich zdobyło tę odznakę w stopniu srebrnym.

W ramach turystyki krajoznawczej zwiedzili i poznali zabytkowe miasta takie jak: Kraków, Bielsko-Białą, Sannok, Przemyśl, Wieliczkę (kopalnią soli), a także Krynicy i Zakopane.

Zorganizowano też dla dużej grupy turystów niemieckich wycieczkę na Mazury. Współpracę z turystami niemieckimi rozpoczął Lechosław Fularski, a kontynuowała ją Ewa Hankiewicz. Opiekunami grup niemieckich były także Elżbieta Korczak, Ewa Hawlicka i Maria Brojer.

9 Członkowie Klubu Turystów Górskich „Kosówka”

To, że Klub mógł działać i rozwijać się przez 50 lat i osiągnąć trwały dorobek turystyczny jest zasługą samych członków Klubu, którzy stworzyli coś na kształt drugiej rodziny, otwartej dla każdego, kto chciał w życiu klubowym uczestniczyć. I na pewno były to drzwi szeroko otwarte, gdyż w okresie swej działalności w życiu klubowym brało udział 438 osób. Aktualny stan członków Klubu w dniu 31 stycznia 2008 roku wyniósł 87 osób, w tym 57 kobiet i 30 mężczyzn. Średnia wieku to 64 lata. Studia wyższe posiada 68 aktualnych członków Klubu. W roku 2008 na 87 czynnych członków Klubu 44 osoby uczestniczą przez co najmniej 20 lat w życiu klubowym. Szczegółowe dane zawarte są w załączniku Nr 3.

Ze stanu osobowego Klubu w 2008 roku jest 12 członków honorowych, 48 członków zwyczajnych i 27 członków sympatyków. Lista zasłużonych członków Klubu jest długa (świadczą o tym tabele odznaczeń podane w załącznikach). W pierwszej kolejności należy wymienić członków-założycieli i prezesów Zarządów oraz tych członków, którzy z wielkim zapałem angażowali się w pracę dla Klubu i szerzej w turystyce.

9.1 Prezesi klubu wg kolejności działania

9.1.1 Aleksander Siemiradzki

Inicjator założenia Klubu i jego pierwszy prezes (1958 – 1966 oraz 1970 – 1972). Członek Komisji Turystyki Górskiej Łódzkiego Oddziału PTTK w pierwszych latach jego działania. Członek Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (PTT) od 1933 r.

Działalność turystyczną Aleksandra Siemiradzkiego przerwała śmierć w 1976 roku.

Przez cały czas działalności klubowej cechował go niebywały wręcz zapał do pracy i wspólne uprawianie czynnej turystyki. Aleksander Siemiradzki był „duszą Klubu”, niedoścignionym przewodnikiem górskim, gawędziarzem, człowiekiem tryskającym optymizmem i humorem. To dzięki niemu w klubie zapanowała „rodzinna atmosfera” i tylko dzięki niej klub mógł się bezkonfliktowo rozwijać przez 50 lat. W dowód uznania i szacunku obdarzono go ciepłym przezwiskiem „Wujcio”.

9.1.2 Marek Trombski

Członek Klubu od 1961 roku, prezes w latach 1966 – 1970, członek Zarządu w pięciu kadencjach, Członek Honorowy Klubu, Zasłużony Działacz Turystyki

Taternik - członek Klubu Wysokogórskiego – prowadził szkolenia wspinaczkowe dla członków klubu w skałkach i Tatrach.

Do chwili wyjazdu z Łodzi w latach 70-tych do Bielska Białej (praca naukowa na wyższej uczelni) brał czynny udział w działalności turystycznej. Organizował wiele wycieczek górskich – brał wielokrotny udział w obsłudze ogólnopolskich rajdów „Łysogóry – Wiosna” i „Łysogóry – Jesień” (kierownik rajdu w 1964 r.) oraz w obsłudze rajdu „Wujcia”.

Za działalność turystyczną otrzymał wiele odznaczeń turystycznych.

9.1.3 Adam Chyżewski

Członek Klubu od 1958 roku, prezes w latach 1972 – 1974 oraz 2005 – 2008. Członek Honorowy Klubu, Zasłużony Działacz Turystyki.

Taternik - członek Klubu Wysokogórskiego – prowadził szkolenia wspinaczkowe w skałkach i Tatrach dla członków klubu.

W pracach Zarządu Głównego PTTK uczestniczył w latach 1981 – 1997: jako członek Prezydium Zarządu w latach 1981 – 1982, jako Wiceprezes od 1982 do 1993 roku i w latach 1993 – 1997 jako Prezes Zarządu

Głównego PTTK. W Zarządzie Wojewódzkim PTTK w Łodzi sprawował funkcję Wiceprezesa w latach 1981 – 1985 oraz jako Prezes Zarządu w latach 1985 – 1991. Honorowy Przewodnik Górskiej Odznaki Turystycznej, członek Międzywojewódzkiej Komisji Egzaminacyjnej dla kandydatów na Przewodników GOT. Członek komitetu redakcyjnego Biuletynu Krajoznawczego PTTK „Wędrownik” w latach 1973 – 2000.

Adam Chyżewski nadzorował kapitalny remont pałacyku przy Wigury 12a od 1975 roku w ramach „Inwestora Bezpośredniego” Zarządu Wojewódzkiego PTTK w Łodzi.

Adam Chyżewski organizował i kierował licznymi wyprawami trampingowymi zarówno w góry wysokie jak np. Karpaty Wschodnie (Rumunia), Himalaje, Tatry – jak również organizował wyjazdy krajoznawcze po Europie tj. do Francji, krajów Beneluxu, Grecji, Sycylii, Ukrainy (Krym) i Azji tj. Indii, Singapuru i Tajlandii. Brał udział w organizacji i obsłudze rajdów turystycznych w górach (kierownik rajdu „Łysogóry – Jesień” w 1962, 1970 i 1981 roku). Prowadził wiele wycieczek w górach polskich i słowackich. W Klubie wygłaszał liczne prelekcje ilustrowane slajdami z wypraw, w których sam uczestniczył. Adam Chyżewski za pracę społeczną w turystyce na szczeblu centralnym i lokalnym został wyróżniony wieloma odznaczeniami, a wśród nich najważniejszymi dla Niego: Kawalerskim i Oficerskim Krzyżem Orderu Odrodzenia Polski.

Za działalność turystyczną posiada jako jeden z niewielu w Polsce tytuł Honorowego Członka PTTK.

9.1.4 Grzegorz Ulman

Członek Klubu od 1972 do 1995 roku tj. do czasu wyjazdu z Łodzi, prezes Klubu w latach 1974 – 1977.

Prezes Łódzkiego Oddziału PTTK im. Jana Czeraszkiwicza w latach osiemdziesiątych. W Zarządzie Wojewódzkim PTTK pełnił funkcję wiceprezesa w latach 1977 – 1981.

Organizował wycieczki górskie i krajoznawcze, w tym trampingową wyprawę w góry Bułgarii (Riła i Piryn). Brał udział w licznych rajdach górskich tj. „Łysogóry – Wiosna”, „Łysogóry – Jesień” oraz Rajd „Wujcia”.

Wyróżniony wieloma odznaczeniami za społeczną działalność w turystyce.

9.1.5 Romuald Zieliński

Członek Klubu od 1968 roku, prezes Klubu w latach 1977 – 1982. Członek Honorowy Klubu. W Zarządzie Klubu uczestniczył w dziesięciu kadencjach. W Komisji Rewizyjnej był przez dwie kadencje, w tym jako przewodniczący w latach 2003 – 2005. W Łódzkim Oddziale PTTK im. J. Czeraszkiwicza: członek zarządu w latach 1978 – 1980, członek Plenum Oddziału 1980 – 1982 r. Członek Referatu Weryfikacyjnego GOT 1970 – 1982 r.

Honorowy Przewodnik Górskiej Odznaki Turystycznej GOT. Z ramienia Klubu współpracował z turystami czeskiemi z Czeskiego Związku Turystycznego i organizacji T.J. Sokol.

Romek Zieliński brał wielokrotny udział w obsłudze rajdów górskich „Łysogóry – Wiosna” i „Łysogóry – Jesień” (w tym kierownik rajdów w 1982 – 1983 oraz 1998 r.), a także rajdów „Wujcia”, „Powitania Wiosny” i „Mikołajkowych”. Organizator i kierownik wielu wycieczek w góry: polskie, czeskie i słowackie. Czterokrotny organizator i kierownik wypraw górskich w Alpy Austriackie oraz jednej w Dolomity włoskie. Kierował wycieczkami do Chorwacji i Karyntii (Austria). W kraju Organizował wycieczki krajoznawczo-przyrodnicze.

Aktywnie uczestniczył w organizacji spotkań towarzyskich i rozrywkowych oraz wyjazdach sylwestrowych.

Za pracę społeczną w turystyce wyróżniony wieloma odznaczeniami.

9.1.6 Lechosław Fularski

Członek założyciel Klubu i jego aktywny działacz, aż do swej śmierci w 2007 r. Członek Honorowy Klubu.

Prezes Klubu w latach 1982 – 1993. W pracach zarządu uczestniczył w jedenastu kadencjach.

Zasłużony Działacz Turystyki

W działalności turystycznej Lechosław Fularski sprawował wiele funkcji, zarówno na szczeblu centralnym jak i lokalnym.

W Zarządzie Głównym PTTK: członek zarządu w latach 1979 – 1981, członek Prezydium Komisji Historii i Tradycji w latach 1982 – 1993.

W Zarządzie Okręgu PTTK w Łodzi wiceprezes w latach 1972 – 1976.

W Zarządzie Wojewódzkim PTTK w Łodzi prezes w latach 1976 – 1980.

Przewodniczący Rady Prezesów Zarządów Oddziałów PTTK Województwa Łódzkiego w latach 1990 – 1999.

Łódzki Oddział PTTK im. J. Czeraszkiewicza: wiceprezes zarządu w latach 1962 – 1971 i 1982 – 1987, prezes zarządu 1972 – 1976 i 1987 – 1989. Od 1989 r. Honorowy Prezes Zarządu Oddziału. Wiceprzewodniczący Komisji Historii i Tradycji 1991 -1994. Członek Komisji Turystyki Górskiej 1961 - -1976 i 1982 – 1993. Honorowy Przewodnik Górskiej Odznaki Turystycznej GOT.

Lechosław Fularski był organizatorem i kierownikiem wielu imprez tj. zlotów, rajdów górskich i wycieczek krajoznawczych zarówno dla członków Klubu jak i osób niezrzeszonych, a szczególnie dla młodzieży. L. Fularski był inicjatorem zorganizowania dwóch ogólnopolskich rajdów górskich: „Łysogóry – Jesień” i „Rajdu Wujcia”. Brał w nich czynny udział m.in. jako kierownik w latach 1959 -1960 rajdu „Łysogóry – Jesień” i „Rajdów Wujcia” w latach 1983 – 1992 i w 1994 roku.

Z ramienia Klubu współpracował z turystami czeskimi i niemieckimi.

Praca społeczna w turystyce L. Fularskiego była wysoko oceniana przez władze PTTK. Był jednym z niewielu działaczy w kraju posiadającym tytuł Honorowego Członka PTTK. Ponadto za społeczną działalność w turystyce otrzymał wiele odznaczeń turystycznych i państwowych, a wśród nich najważniejszy dla Niego Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

9.1.7 Stanisław Nowicki

Członek założyciel Klubu w 1958 r. Członek Honorowy Klubu. Należy do PTTK od 1952 r.

Prezes zarządu Klubu w latach 1993 – 1999.

Uczestniczył w jedenastu kadencjach zarządu i jednej kadencji Komisji Rewizyjnej Klubu.

Zasłużony Działacz Turystyki.

W Zarządzie Wojewódzkim PTTK w Łodzi:

– Przewodniczący Komisji Rewizyjnej 1963 – 1965

– członek Komisji Rewizyjnej 1961 – 1963

– członek Międzywojewódzkiej Komisji Egzaminacyjnej dla kandydatów na Przewodników GOT w latach 1978 – 1982.

Łódzki Oddział PTTK im. J. Czeraszkiewicza

– Członek Komisji Turystyki Górskiej 1958 – 1972

– Przewodniczący Komisji Turystyki Górskiej 1972 – 1979

– członek Plenum Oddziału 1993 – 1999.

Oddział Zakładowy PTTK „Wólczanka” w Łodzi:

– inicjator i współzałożyciel Oddziału Zakładowego PTTK „Wólczanka”

– wiceprezes Zarządu Oddziału 1979 – 1989.

Honorowy Przewodnik Górskiej Odznaki Turystycznej GOT.

W działalności turystycznej był:

– organizatorem i kierownikiem czternastu ogólnopolskich rajdów „Łysogóry – Jesień” w latach 1961, 1967 – 1969, 1971 – 1980, trzykrotnie uczestniczył w kierownictwie tych rajdów oraz wielokrotnie w obsłudze tras rajdów „Łysogóry – Wiosna”, „Łysogóry – Jesień” i rajdów „Wujcia”

– organizator pierwszej klubowej wycieczki w Beskid Śląski w 1958 roku

– kierownik wyprawy autokarowej (z namiotami) do Hiszpanii KTG „Kosówki” w 1989 r.

W ramach Oddziału PTTK „Wólczanka” zorganizował trzy wyprawy autokarowe górsko-krajoznawcze do Bułgarii w rejon gór: Riły, Pirynu i Witoszy oraz Morza Czarnego: 1985, 1986 i 1988.

Organizator i kierownik wyprawy autokarowej do Włoch (PTTK „Wólczanka”) w 1991 r.

Współorganizator i kierownik obchodów 40-lecia „Kosówki” w schronisku na Polanie Chocholowskiej.
Za pracę społeczną wyróżniony wieloma odznaczeniami państwowymi i turystycznymi.

9.1.8 Elżbieta Korczak

Członek Klubu od 1978 r.

Prezes zarządu Klubu w latach 1999 – 2005, Wiceprezes w latach 1992 – 1993 i 1995 – 1999.

W pracach zarządu uczestniczyła w jedenastu kadencjach.

W działalności turystycznej działała w Łódzkim Oddziale PTTK im. J. Czeraszewicza jako: członek Komisji Rewizyjnej w latach 2001 – 2005 i członek Zarządu od 2005 roku do chwili obecnej (2008).

Z ramienia Klubu współpracowała z turystami niemieckimi.

Elżbieta Korczak wielokrotnie była współorganizatorem i współpracowała przy obsłudze „Rajdu Wujcia” i „Powitanie Wiosny” (kierownik w latach 1993 – 1997) oraz rajdu „Mikołajkowego”.

Brała także udział w przygotowaniu i przebiegu Złotów Jubileuszowych w latach 1983, 1988, 1993 i 1998 (m.in. złożenie do druku Biuletynu Okolicznościowego) a w 2003 roku była organizatorem jako prezes klubu.

Współorganizowała także wyjazdy sylwestrowe i inne wycieczki górskie i krajoznawcze, w tym też jako kierownik wyjazdu do Wilna i Petersburga.

Za pracę społeczną w turystyce wyróżniona wieloma odznaczeniami turystycznymi.

9.2 Zasłużeni członkowie „Kosówki”

9.2.1 Telesława Fijałkowska

W zarządzie klubu uczestniczyła w pięciu kadencjach – jako sekretarz (cztery kadencje) i skarbnik. W Komisji Rewizyjnej w dwóch kadencjach jako Przewodnicząca. Brała udział w obsłudze rajdu „Powitanie Wiosny” w 2005 roku. Jest także aktywną uczestniczką kabareciku „Kosóweczka”.

Odznaczona Dyplomem ZG PTTK oraz odznakami Oddziału Łódzkiego PTTK im. J. Czeraszewicza.

9.2.2 Stanisław Filarski

W zarządzie Klubu uczestniczył w czterech kadencjach w tym raz jako wiceprezes.

Członek Zarządu Łódzkiego PTTK przez sześć lat. Koło PTTK Nr 1 w Łodzi – członek zarządu w latach 1979 - 1980 oraz 1985 – 1992.

Jedenastokrotny organizator i kierownik rajdów „Wujcia” w górach polskich, słowackich i ukraińskich. Wielokrotny udział w obsłudze rajdów „Powitanie Wiosny”. Organizator i kierownik wycieczek krajoznawczych krajowych. Kronikarz klubowy ostatnich lat.

Przodownik GOT, wyróżniony wieloma odznaczeniami turystycznymi.

9.2.3 Wanda Fularska

Członek założyciel Klubu w 1958 roku. Członek Honorowy Klubu

We władzach Klubu uczestniczyła przez dwie kadencje.

Oddział Łódzki PTTK – członek Sądu Koleżeńskiego w latach 1989 – 1999.

Wielokrotny udział w obsłudze rajdów „Łysogóry – Wiosna”, „Łysogóry – Jesień” i rajdów „Wujcia”, a także Złotów Jubileuszowych w 1963, 1968 i 1973 roku.

Wyróżniona wieloma odznaczeniami turystycznymi.

9.2.4 Jolanta Grońska

W klubie od 1958 roku, Członek Honorowy Klubu

We władzach Klubu przez dziesięć kadencji czego trzy kadencje w zarządzie (dwukrotnie w funkcji wiceprezesa) i siedem w Komisji Rewizyjnej (przez sześć kadencji jako Przewodnicząca)

Zasłużony Działacz Turystyki. Do PTTK należy od 1956 roku

Oddział Łódzki PTTK im. J. Czeraszewicza: aktualnie jest wiceprzewodniczącą Sądu koleżeńskiego

Sekretarz Zarządu i Kronikarz Klubu Kajakowego w latach 1976 – 1980. Skarbnik Koła Terenowego „Góral”
Wielokrotny udział w obsłudze rajdów „Łysogóry – Wiosna”, „Łysogóry – Jesień” i rajdów „Wujcia”
Organizator wielu spotkań towarzyskich i balów klubowych. Szczególny udział w wydawnictwach i publikacjach na 30 i 40-lecie Klubu (zebranie i opracowanie materiałów), wystawa fotograficzna na 20-lecie Klubu
Wyróżniona wieloma odznaczeniami turystycznymi

9.2.5 Iwona Hoeflich

Członek założyciel i Członek Honorowy Klubu

We władzach Klubu uczestniczyła w dwunastu kadencjach, z tego sześć w Zarządzie i sześć w Komisji Rewizyjnej. Wielokrotny udział w obsłudze rajdów Współorganizator Zlotu Klubowego w 1978 roku
Wyróżniona odznaczeniami turystycznymi

9.2.6 Wanda Kaczmarska

W Klubie od 1985 roku. W pracach zarządu brała udział w trzech kadencjach (w tym jako wiceprezes i sekretarz). Udział w obsłudze rajdów „Powitanie Wiosny” – w 1998 roku jako kierownik. Współorganizator Jubileuszowych Zlotów Klubowych w 1993 i 2003 roku.

Odnaczona Dyplomami Zarządu Głównego i Zarządu Oddziału Łódzkiego PTTK

9.2.7 Andrzej Lesiński

W Klubie od 1973 roku. W pracach zarządu brał udział w dwóch kadencjach.

Zasłużony Działacz Turystyki

Zarząd Wojewódzki PTTK: przewodniczący Wojewódzkiej Komisji Górskiej PTTK w latach 1977 – 1989, członek tej komisji od 1975 do 1977 roku

Członek Zarządu Wojewódzkiego PTTK 1981 – 1989

Łódzki Oddział PTTK – przewodniczący Komisji Wymiany Bezdewizowej w latach 1977 – 1980, przewodniczący Referatu Weryfikacyjnego GOT

Wielokrotny udział w obsłudze rajdów „Łysogóry – Wiosna”, „Łysogóry – Jesień” oraz rajdu „Wujcia”, z ramienia Klubu współpracował z turystami czeskimi (Česki Zvaz Turystu), organizował wyjazdy klubowiczów na czeskie rajdy. Był przewodnikiem dla czeskich turystów przyjeżdżających do Polski.

Za pracę społeczną wyróżniony wieloma odznaczeniami turystycznymi.

9.2.8 Maria Lisowska

W Klubie od 1980 roku. Uczestniczyła w pracach Zarządu w siedmiu kadencjach, w tym czterokrotnie jako wiceprezes.

W Łódzkim Oddziale PTTK: członek Komisji Turystyki Pieszej (1977-1986) w tym jako wiceprzewodnicząca w latach 1980 – 1986.

Dziesięciokrotny organizator i kierownik zimowych wyjazdów sylwestrowych i wielu wyjazdów wiosennych .

Współorganizowała Zloty Jubileuszowe w latach 1988, 1993, 2003.

Wyróżniona wieloma odznaczeniami turystycznymi.

9.2.9 Eleonora Nowicka

Członek założyciel Klubu w 1958 roku. Członek Honorowy Klubu

Przodownik GOT. We władzach Klubu uczestniczyła przez dwanaście kadencji, z tego jedna w zarządzie , a jedenaście w Komisji Rewizyjnej – ośmiokrotnie była przewodniczącą.

Zasłużony Działacz Turystyki

W Oddziale Łódzkim PTTK im. J. Czeraszkiwicza członek Komisji Turystyki Górskiej w latach 1958 – 1972 (sekretarz). Wieloletni skarbnik Koła Terenowego „Góral”.

Wielokrotny udział w kierownictwie i obsłudze rajdów „Łysogóry – Wiosna”, „Łysogóry – Jesień”. Współpraca

przy organizacji Jubileuszowych Złotów Klubowych w 1978, 1983 i 1998r.

Współpraca przy organizacji wycieczek górskich i krajoznawczych w kraju. Kierownik wyjazdu na Ukrainę (Lwów i okolice) w 2007 roku.

Wyróżniona wieloma odznaczeniami turystycznymi.

9.2.10 Janina Maciejewska

W klubie od 1985 roku. W zarządzie Klubu uczestniczyła w czterech kadencjach w tym dwukrotnie jako skarbnik. Wielokrotny udział w obsłudze rajdu „Łysogóry – Jesień”.

Współpraca przy organizacji wyjazdów w góry austriackie w latach 1999 – 2001 i 2004 oraz wycieczek krajowych. Wyróżniona odznaczeniami turystycznymi.

9.2.11 Witold Opasewicz

W klubie od 1961 roku. Przewodnik GOT. Brał udział w pracach zarządu Klubu w pięciu kadencjach. Zasłużony Działacz Turystyki

W Oddziale Łódzkim PTTK im. J. Czeraszewicza przewodniczący Komisji Turystyki Górskiej w latach 1980 – 1984, a w latach 1984 – 1986 członek zarządu.

Wielokrotny udział w obsłudze rajdów „Łysogóry – Wiosna”, „Łysogóry – Jesień” (w 1987 i 1988 jako kierownik)

Współorganizator Jubileuszowego Złotu w 1973 roku. Udział w publikacji Biuletynu na 30-lecie Klubu.

Współorganizator wycieczek górskich i krajoznawczych, a także wypraw w Himalaje i Andy.

Wyróżniony wieloma odznaczeniami turystycznymi.

9.2.12 Włodzimierz Rakowiecki

W klubie od 1977 roku.

W zarządzie Klubu brał udział w ośmiu kadencjach (w tym dwukrotnie jako wiceprezes).

Udział w obsłudze rajdów górskich. Organizator i kierownik rajdu „Powitanie Wiosny” w 1992 roku i w latach 2004 – 2008 w pozostałych udział w obsłudze. Przejął organizację i kierownictwo „Rajdu Mikołajkowego” w 2007 roku. Doskonały organizator wielu wycieczek krajoznawczych w kraju i zagranicznych (Czechy, Niemcy).

Częsty udział w prelekcjach ilustrowanych slajdami z odbytych wycieczek.

Wyróżniony wieloma odznaczeniami turystycznymi.

9.2.13 Barbara Stolarczyk

W klubie od 1963 roku, Członek Honorowy Klubu

Brała wielokrotny udział w obsłudze rajdów „Łysogóry – Wiosna”, „Łysogóry – Jesień”.

Współorganizowała wiele spotkań towarzyskich.

Basia zwana „Górką” umiłowała Podhale i Tatry – znakomicie zna ten rejon nie tylko od strony topografii, ale również kulturę i obyczaje ludzi gór. Mówi piękną gwara i zna mnóstwo opowieści i dowcipów, a kiedy opowiada – słuchacze przenoszą się wyobraźnią w ten rejon. Była autorem pięknych plastycznie dekoracji wnętrz i ubiorów.

Wyróżniona odznaczeniami turystycznymi.

9.2.14 Adam Sulikowski

W klubie od 1969 roku.

W latach 1976 – 1980 członek zarządu Koła PTTK Nr 33. W zarządzie Klubu uczestniczył w sześciu kadencjach (w tym dwukrotnie jako wiceprezes).

Wielokrotny udział w obsłudze rajdów „Łysogóry – Wiosna”, „Łysogóry – Jesień”. Organizował i kierował licznymi wycieczkami krajoznawczymi. Udział w organizacji Jubileuszowych Złotów w 1978 i 1983 roku oraz kilkakrotny udział w obsłudze rajdu „Powitanie Wiosny”.

Częsty udział w prelekcjach ze slajdami z wypraw górskich i krajoznawczych, w których sam uczestniczył. Wyróżniony odznaczeniami turystycznymi.

9.2.15 Paweł Suwalski

W klubie od 1975 roku.

W Łódzkim Oddziale PTTK im. J. Czeraszewicza pełnił następujące funkcje: w Komisji Opieki nad Zabytkami – członek Komisji w latach 1965 – 1970, wiceprezes od 1970 do 1974 roku. W Komisji Turystyki Pieszej: członek Komisji w latach 1965 – 1974, wiceprezes 1974 – 1975 i prezes w latach 1977 - 1978; w Klubie Turystów Pieszych „Salamandra” – kronikarz od 1966 do 1968 roku, wiceprezes w latach 1968 – 1970 i prezes od 1970 do 1977 r.

Wielokrotny udział w rajdach „Łysogóry – Wiosna”, „Łysogóry – Jesień”.

Od 1975 r. do chwili obecnej (2008 r.) pełni funkcję naczelnego plastyka klubu i projektanta druków, znaczków itp. Prac związanych z działalnością Klubu (złoty, bale, rocznice i jubileusze). Redaktor w Biuletynie Okręgu Łódzkiego PTTK w latach 1973 – 1979.

Wyróżniony odznakami turystycznymi.

9.2.16 Zbigniew Ścibiorek

W klubie od 1965 roku. Członek Honorowy Klubu.

Przodownik Górskiej Odznaki Turystycznej GOT. Był członkiem Zarządu klubu jednej kadencji.

Koło PTTK nr 18 – prezes w latach 1980 – 1984.

Taternik, członek Klubu Wysokogórskiego. Wielokrotny organizator i kierownik wypraw:

wysokogórskich – Alpy, Andy i Himalaje, w Tatrach Polskich i Słowackie

krajoznawczych do krajów: Europy – Skandynawia, Anglia, Szkocja i Irlandia; Azji – Chiny; Ameryki Płd. – Argentyna, Chile, Boliwia i Peru

Wyróżniony wieloma odznaczeniami turystycznymi

9.2.17 Janina Brycht-Zimowska

W klubie od 1962 roku. Członek Honorowy Klubu

W Zarządzie Klubu uczestniczyła w ośmiu kadencjach, z tego pięciokrotnie jako wiceprezes i dwukrotnie jako sekretarz.

Wielokrotnie brała udział w kierownictwie i obsłudze rajdów „Łysogóry – Wiosna”, „Łysogóry – Jesień”

Współpracowała w organizacji Złotów Klubowych w 1973 i 1978 roku oraz brała czynny udział w organizacji licznych spotkań towarzyskich oraz wycieczek krajoznawczych.

Wyróżniona odznaczeniami turystycznymi

9.2.18 Andrzej Zimowski

W klubie od 1985 roku.

Zimowski spełnia w klubie jakże potrzebną rolę – jest nią działalność kulturalno-artystyczno-rozrywkowa. Jest autorem tekstów piosenek i ballad opiewających działalność Klubu i jego członków w sposób dowcipny, a nawet satyryczny.

Jest twórcą kabareczki „Kosóweczka” – autorem tekstów, jego reżyserem i aktorem. Kabareczka rozwesela klubowiczów, tworząc jednocześnie niezwykle wesołą, a przede wszystkim serdeczną atmosferę w klubie.

Dzięki A. Zimowskiemu klub „Kosówka” zaistniał na falach pierwszego programu Polskiego Radia w 1995 roku.

Za swą działalność otrzymał Dyplom Uznania przyznany przez Oddział Łódzki PTTK im. J. Czeraszewicza.

9.3 Wyróżnieni członkowie Klubu

Wielu członków Klubu włączając się do pracy społecznej na rzecz Klubu, przyczyniło się w sposób istotny dla rozwoju i tożsamości KTG „Kosówka”. Członkowie Ci zostali wykazani wyżej w poszczególnych rozdziałach oraz w tabelach odznaczeń, dlatego w tym miejscu zostali wymienieni alfabetycznie, a których nie opisano poprzednio.

Lp.	Imię i nazwisko	Lp.	Imię i nazwisko
1.	Teresa Arciszewska	13.	Elżbieta Królikowska
2.	Adam Arndt	14.	Zofia Molenda
3.	Zbigniew Bestecki	15.	Regina Niczypor-Przygocka
4.	Izabela Chyżewska	16.	Leszek Ornaf
5.	Włodzimierz Ciesielczyk	17.	Halina Rakowiecka
6.	Henryka Detyniecka	18.	Krystyna Reutt-Kowalska
7.	Wojciech Detyniecki	19.	Wiesława Stańko-Ornaf
8.	Witold Gawroński	20.	Ewa Stępniarek
9.	Jerzy Graczyk	21.	Krystyna Wesołowska
10.	Kamila Grodzka-Suwalska	22.	Andrzej Wielgopolan
11.	Krzysztof Groński	23.	Czesław Wilk
12.	Ewa Hankiewicz		

9.4 Zmarli członkowie Klubu

W zadumie należy pochylić się nad pamięcią tych koleżanek i kolegów, którzy wiele trudu, czasu i serca wnieśli w kształtowanie Klubu i – niestety nie doczekali jubileuszu jego 50-lecia.

a byli to:

Lp.	Imię i nazwisko	Lp.	Imię i nazwisko	Lp.	Imię i nazwisko
1.	Bogdan Andrzejewski	13.	Anna Król	25.	Izabela Padzik
2.	Marian Chećko	14.	Wiesław Krzywański	26.	Kazimierz Piątkowski
3.	Jacek Ciesielski	15.	Kazimierz Malus	27.	Vaclav Rinn
4.	Michał Druri	16.	Władysław Manduk	28.	Aleksander Siemiradzki
5.	Lechosław Fularski	17.	Zbigniew Marszałek	29.	Kazimierz Stachera
6.	Zygmunt Gęsigóra	18.	Jan Marusik	30.	Wanda Świątczak
7.	Mieczysław Gajewicz	19.	Wacław Mazepus	31.	Bolesław Usielski
8.	Kazimierz Hempel	20.	Aniela Mączewska	32.	Leon Wojciechowski
9.	Maria Horbaczewska –Celuch	21.	Henryk Nadziakiewicz	33.	Przemysław Wojciechowski
10.	Zdzisław Hibszer	22.	Krystyna Niemska	34.	Stanisław Wierzbowski
11.	Zofia Keppe	23.	Eugeniusz Owsik	35.	Ryszard Żurek
12.	Wacław Krawczyk	24.	Tatiana Pawłowicz		

Na ich grobach corocznie i po każdym jubileuszu składane są kwiaty i gałązki kosówki oraz zapalane są znicze.

I tak też będzie na 50-lecie Klubu.

9.5 Odznaczenia członków Klubu

Działalność członków „Kosówki” na rzecz turystyki była zawsze wysoko oceniana przez władze PTTK zarówno na szczeblu centralnym jak i lokalnym. Wyrazem tego były odznaczenia i gratulacje dla Klubu i jego członków.

9.5.1 Odznaczenia dla Klubu

- Złota Honorowa Odznaka PTTK
- Za Zasługi dla Łódzkiego Oddziału PTTK
- Złota Honorowa Odznaka Łódzkiego Oddziału PTTK im. J. Czeraszkiewicza

9.5.2 Odznaczenia dla członków Klubu za działalność na rzecz turystyki

Lp.	Rodzaj odznaczenia		Ilość	
1.	Odznaczenia Państwowe*	Krzyż Orderu Odrodzenia Polski	Oficerski Kawalerski	1 2
2.		Zasłużony Działacz Turystyki	w stopniu złotym	15
3.			w stopniu srebrnym	12
4.		Zasłużony Działacz Kultury	w stopniu złotym	2
5.		Odznaczenia Władz Wojewódzkich i Miejskich*	Honorowa Województwa Łódzkiego	
6.	Honorowa Miasta Łodzi		15	
7.	Zasłużony w Rozwoju Turystyki Ziemi Kieleckiej		13	
8.	Opiekun Miejsc Pamięci Narodowej		1	
9.	Odznaczenia Zarządu Głównego PTTK**	Honorowa PTTK	w stopniu złotym	44
10.			w stopniu srebrnym	53
11.		Zasłużony w Pracy PTTK wśród Młodzieży	w stopniu złotym	12
12.			w stopniu srebrnym	13
13.		Medal 100-lecia Turystyki		3
14.		Medal 50-lecia PTTK		7
15.		Medal 125-lecia PTT		3
16.		Dyplom ZG PTTK		21
17.	Odznaczenia Zarządu Wojewódzkiego PTTK**	Dyplom		17
18.		Za Zasługi dla Zarządu Wojewódzkiego PTTK		12
19.	Odznaczenia Oddziału Łódzkiego PTTK***	Dyplom OŁ PTTK		24
20.		Medal 25-lecia Oddziału		31
21.		Za Zasługi dla Oddziału		21
22.		Wpis do Księgi Honorowej Oddziału		9
23.		Honorowa Odznaka OŁ PTTK im. J. Czeraszkiewicza	w stopniu złotym	16
24.			w stopniu srebrnym	22
25.			w stopniu brązowym	14
26.		50-lecie Oddziału Łódzkiego PTTK		23
27.	Staż w PTTK (w dyspozycji Oddziału Łódzkiego PTTK)***	25 lat		64
28.		50 lat		8

Wykazy imienne w załącznikach odpowiednio: * - zał. 4

** - zał. 5

*** - zał. 6

9.5.2.1 Wyróżnienia klubowe

Najwyższym wyróżnieniem klubowym dla zasłużonych działaczy, którzy w istotny sposób przyczynili się do rozwoju Klubu jest tytuł HONOROWEGO CZŁONKA KLUBU.

Do roku 2008 przyznano to wyróżnienie 21 klubowiczom i są to (w kolejności przyznania):

Lp.	Imię i nazwisko	Lp.	Imię i nazwisko	Lp.	Imię i nazwisko
1.	Władysław Krygowski*	8.	Adam Chyżewski	15.	Jan Marusik*
2.	Andrzej Łączyński	9.	Wanda Fularska	16.	Tatiana Pawłowicz *
3.	Vaclav Rinn*	10.	Iwona Hoeflich	17.	Jolanta Grońska
4.	Marek Trombski	11.	Eleonora Nowicka	18.	Kazimierz Malus*
5.	Stanisław Wierzbowski*	12.	Stanisław Nowicki	19.	Barbara Stolarczyk
6.	Janina Brycht-Zimowska	13.	Henryk Nadziakiewicz*	20.	Zbigniew Ścibiorek
7.	Lechosław Fularski*	14.	Zofia Keppe*	21.	Romuald Zieliński

* - zmarli członkowie Klubu

Znaczącą odznaką klubową, wprowadzoną z okazji jubileuszu 40-lecia Klubu jest

ODZNAKA 25 LAT W KTG „KOSÓWKA”

Do 2008 roku odznakę tę otrzymali (wg stanu członków Klubu na dzień 31. 01 2008r.):

Lp.	Imię i nazwisko	Lp.	Imię i nazwisko	Lp.	Imię i nazwisko
1.	Barbara Borowińska	11.	Kamila Grodzka-Suwalska	21.	Włodzimierz Rakowiecki
2.	Janina Brycht-Zimowska	12.	Iwona Hoeflich	22.	Barbara Stolarczyk
3.	Adam Chyżewski	13.	Elżbieta Korczak	23.	Maria Sulikowska
4.	Izabela Chyżewska	14.	Andrzej Lesiński	24.	Adam Sulikowski
5.	Czesława Cegielka	15.	Maria Lisowska	25.	Zbigniew Ścibiorek
6.	Wojciech Detyniecki	16.	Andrzej Łączyński	26.	Marek Trombski
7.	Wanda Fularska	17.	Eleonora Nowicka	27.	Czesław Wilk
8.	Jerzy Graczyk	18.	Stanisław Nowicki	28.	Romuald Zieliński
9.	Jolanta Grońska	19.	Krystyna Opasewicz		
10.	Krzysztof Groński	20.	Witold Opasewicz		

Dalszym wyróżnieniem dla członka Klubu jest DYPLOM „KOSÓWKI” za pracę na rzecz Klubu. Dyplomy te przyznawane są z okazji Złotów Jubileuszowych (co 5 lat). W ten sposób uhonorowano wielu wielokrotnie.

Co roku na zakończenie sezonu turystycznego na każdym walnym zebraniu wręczane są PODZIĘKOWANIA w formie pisemnej – za pracę w klubie w mijającym roku. W ten sposób uhonorowanych jest corocznie 15 – 20 osób.

Niezależnie od w/w wyróżnień – co roku przyznawany jest DYPLOM i PUCHAR PRZECHODNI za zdobycie najwyższego szczytu w danym roku.

9.5.3 Członkowie Klubu – Przodownicy Górskiej Odznaki Turystycznej GOT

W tabeli poniżej zestawiono aktualnych członków Klubu posiadających uprawnienia przodownicze.

Lp.	Imię i nazwisko	Zakres uprawnień	Lp.	Imię i nazwisko	Zakres uprawnień
1.	Zbigniew Bestecki	S	7.	Eleonora Nowicka	T
2.	Adam Chyżewski	Honorowy, T, BZ, BW, S, Ł	8.	Stanisław Nowicki	Honorowy, T, BZ, BW, S, Ł
3.	Stanisław Filarowski	BW	9.	Witold Opasewicz	BW
4.	Andrzej Lesiński	BZ, BW, S, Ł	10.	Zbigniew Ścibiorek	T
5.	Maria Lisowska	S	11.	Romuald Zieliński	Honorowy, Ł
6.	Jerzy Michalik	Honorowy, T, BZ, BW, S, Ł			

10 Kosówka w mediach

Pierwsze publikacje o działalności Klubu Turystów Górskich „Kosówka” ukazały się w Głosie Robotniczym i Dzienniku Łódzkim w związku z organizacją rajdów „Łysogóry – Jesień”. Redaktorzy kilkakrotnie opisywali organizację i przebieg rajdów oraz szybko rosnący udział młodzieży szkolnej w tej imprezie.

Swoją działalność opisywali także członkowie Klubu. I tak:

- w Biuletynie PTTK Okręgu Łódzkiego Nr 6/84 z czerwca 1963 roku ukazał się artykuł Władysława Manduka „O historii Klubu Turystów Górskich Łódzkiego Oddziału PTTK”
- w Biuletynie PTTK Okręgu Łódzkiego Nr X/160 z października 1969 roku ukazały się artykuły:
  - a) Marka Trombskiego „Klub Turystów Górskich przy Łódzkim Oddziale PTTK”
  - b) Wiesława Preissa wiersze: „Po Bieszczadzkich Połoninach” i „Jan Nikifor Krynicki”
- w Biuletynie PTTK Okręgu Łódzkiego Nr V/239 – VI/240 z maja – czerwca 1976 roku ukazały się trzy artykuły:
  - Eleonory Nowickiej, Kazimierza Hempla i Kazimierza Paliszewskiego poświęcone „Pamięci Aleksandra Siemiradzkiego – Założyciela i Pierwszego Prezesa Klubu”
  - w Biuletynie Zarządu Wojewódzkiego PTTK w Łodzi Nr III-285/83 z maja – czerwca 1983 roku Lechosław Fularski napisał artykuł „25 lat w Kosówce”
  - „Wędrownik” Biuletyn Zarządu Wojewódzkiego PTTK w Łodzi Nr VI(312)87 z listopada – grudnia 1987 roku poświęcony był 30-leciu Klubu „Kosówka” i członkowie Klubu umieścili w nim 14 artykułów (Biuletyn liczył 43 strony). Materiały zebrali i opracowali Jolanta Grońska i Witold Opasewicz.
  - „Wędrownik” Biuletyn Krajoznawczy RPK PTTK w Łodzi Nr III(354)1997 – sześć artykułów o 40-letniej działalności KTG „Kosówka” napisanych przez członków Klubu
- Biuletyn Okolicznościowy na 40-lecie opracowany i wydany samodzielnie przez członków „Kosówki” pod redakcją Jolanty Grońskiej. W wydaniu wzięli udział: Elżbieta Korczak – skład komputerowy, Stanisław Nowicki – konsultacja i Paweł Suwalski – projekty graficzne. W Biuletynie liczącym 53 strony ukazało się 25 artykułów napisanych przez 20 członków Klubu i 34 zdjęcia z działalności „Kosówki”.
- Monografia o działalności klubowej za okres 40 lat. Materiały zebrał i opracował Stanisław Nowicki
- Artykuł Stanisława Nowickiego o 40-letniej działalności Klubu zamieściły też „Wierchy” Rok sześćdziesiąty trzeci – 1997 – wydane przez Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK – Kraków 1998.
- Recenzje z odbytego Jubileuszowego Zlotu ukazały się w Tygodniku Podhalańskim Nr 24/441/ z 1998 r. oraz w Gazecie Górskiej Nr 3/24/ z 1998r.
- W Polskim Radiu: z inicjatywy A. Zimowskiego w lutym 1995 r. nastąpiło spotkanie red. Anny Lisieckiej z członkami Klubu tj. Jolantą i Krzysztofem Grońskimi, Eleonorą i Stanisławem Nowickimi, Zbigniewem Ścibiorkiem oraz Janiną i Andrzejem Zimowskimi. W czasie spotkania nagrano wypowiedzi w/w osób na temat działalności Klubu „Kosówka”. Nagranie to wyemitowano na antenie pierwszego programu Polskiego Radia; w tym czasie w studio w Warszawie A. Zimowski, a w Łodzi S. Nowicki udzielali wyczerpujących informacji na szereg pytań radiosłuchaczy dotyczących „Kosówki”.

Oprócz niniejszej monografii na 50-lecie Klubu przygotowywany jest Biuletyn Okolicznościowy pod redakcją Jolanty Grońskiej.

11 Kronika klubowa

Po kilku latach od powstania KTG „Kosówka” jej działalność zaczęto opisywać w kronice klubowej. Najwięcej pracy przy jej prowadzeniu wnieśli: Zdzisław Hibszer i Stanisław Filarski. Prace te powinny być kontynuowane dla.....utrwalenia osiągnięć pierwszego klubu górskiego w PTTK w Polsce

12 Zarząd Oddziału Łódzkiego PTTK im. Jana Czeraszewicza

W 50-lecie działalności Klubu Turystów Górskich „Kosówka” władzę w Oddziale Łódzkim PTTK sprawuje zarząd w składzie:

Funkcja	Imię i nazwisko
Prezes	Ryszard Mamenas
Wiceprezes	Adam Arndt (członek „Kosówki)
Wiceprezes	Edmund Witkowski
Skarbnik	Bożydar Piotrowski
Sekretarz	Henryka Detyniecka (członek „Kosówki)
Członkowie Zarządu	Wojciech Herowski
	Zenon Hofman
	Elżbieta Korczak (członek „Kosówki)
	Stanisław Wołodkiewicz
	Wiktor Wróblewski
Komisja Rewizyjna	
Prezes	Maria Więciorska
Wiceprezes	Jan Boniek
Członek	Piotr Darmach
Stanowisko sekretarza i członka komisji nieobsadzone z powodu śmierci w trakcie kadencji osób wybranych	
Sąd Koleżeński	
Prezes	Ryszard Lesman
Wiceprezes	Jolanta Grońska (członek „Kosówki)
Sekretarz	Stefan Piekarski
Członkowie	Wanda Fularska (członek „Kosówki)
	Anna Witkowska

Przewodniczącym Komisji Turystyki Górskiej jest kolega Tadeusz Osiecki.

Materiały zebrał i opracował Stanisław Nowicki
Skład komputerowy - Elżbieta Korczak
Grafika okładki - Paweł Suwalski